

BIM Atzeneta del Maestrat

Època XI N° 10 - abril/juny 2019

Des de ca la Vila

L'AODL informa

A Atzeneta cal saber

Els nostres esportistes

Festes de la Joventut 2019

Gent d'ací

Ens conten des del Col.legi

Des de la UJI

Les associacions parlen

Des de el Casal Popular

Medi Ambient

Nutrició

El temps i la Meteo a Atzeneta

Agenda

HORARIS

AJUNTAMENT

De dilluns a divendres de 9 h a 14 h.

Dissabte de 9h a 13 h.

www.atzenetadelmaestrat.es

Facebook: Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat

ESCOMBRERIES

A partir de les 20 h.

RECOLLIDA D'OBJECTES VOLUMINOSOS

El quart dimecres de cada mes.

CEMENTERI

Tots els diumenges (hivern de 15 h a 17 h i estiu de 16 h a 18 h).

ALTRES SERVEIS A L'AJUNTAMENT

SERVEIS SOCIALS

Dilluns de 9 h a 13'30 h i dimecres amb cita previa (964 370 919) al CSP.

ARQUITECTA MUNICIPAL

Dimarts de 10 h a 14 h a l'ajuntament.

VETERINARI

Dimecres de 10 h a 11 h a l'ajuntament.

NOTARI

Dijous cada 15 dies a l'ajuntament.

DEPENDÈNCIA

A partir de les 10 h, els dies prefixats, al CSP.

TELÈFONS D'INTERÉS

AJUNTAMENT 964 37 00 18

CENTRE SOCIAL POLIVALENT (CSP) 964 37 09 19

CENTRE DE SALUT 964 37 05 43

GUÀRDIES 698 614 472

FARMÀCIA 964 37 00 54

COL·LEGI PÚBLIC 964 73 82 50

BANKIA 964 37 00 53

BBVA 629 005 298

BANTIERRA 964 37 01 64

GUÀRDIA CIVIL 964 37 00 63 062

CASA ABADIA 964 37 03 36

EXTENSIÓ AGRÀRIA 964 39 96 90

AUTOS HICID 964 20 01 22

EMERGÈNCIES 112

INFORMACIÓ 012

HOSPITAL GENERAL 964 72 65 00

HOSPITAL PROVINCIAL 964 72 50 00

HORARI D'AUTOBUSOS

ATZENETA-L'ALCORA-CASTELLÓ

ATZENETA

Eixida 6'30 h

L'ALCORA

Arribada 7'30 h
Eixida 7'35 h

CASTELLÓ

Arribada 8'00 h
Eixida 18'00 h

ATZENETA

Arribada 19'30 h

VISTABELLA-ATZENETA-CASTELLÓ

VISTABELLA

Eixida 6'00 h

ATZENETA

Arribada 6'50 h
Eixida 7'00 h

CASTELLÓ

Arribada 8'30 h
Eixida 15'30 h

ATZENETA

Arribada 16'50 h
Eixida 17'00 h

VISTABELLA

Arribada 18'00 h

Edició: Ajuntament d'Atzeneta

Coordinació: www.teescribologoquequieras.com

Impressió: Paperam Impressions

Disseny: Juan Gil

La gent que fem aquest BIM volem que estiga obert al major nombre d'opinions. Tot aquell que vulga col.laborar, de qualsevol manera, ens ho pot fer arribar a l'ajuntament o a l'adreça electrònica bimatzeneta@gmail.com.

Col·laboracions, incloses les fotogràfiques, d'aquest número:

Associació d'ames de casa (Tere Vayá), Melchor Rovira, Carmen Rovira Monfort, Paco Esteller, Pilar Ferreres, Miguel Ángel Moliner, Paco Usó, Leonardo Gil, Xavi Pallarés, Arcadio Vidal, Diego Marín, José Vicente Martí Canós, Elías García Tena, Lucía Bellés. Neus Bartoll, Garito de Tonet, Pau Fabregat, Tània Muñoz, Jaume Gil, Èlia Calvo, Zaira Fabregat.

Dipòsit legal: CS-312-2017

Afrontar el futur sense abdicar del passat

Ha començat un nou cicle legislatiu municipal. Quatre anys per davant per a consolidar el projecte iniciat en 2015 d'un equip de govern que ha vist ampliats els seus efectius en llançar les urnes de les passades eleccions del 26-M un balanç històric en la distribució local de forces polítiques: 7 regidors per al PSOE i 2 per al PP.

En nombroses ocasions l'editorialista ha mostrat el seu propòsit de no utilitzar aquest espai per a emetre judicis polítics de qualsevol índole, de qualsevol estament, i en aquesta ocasió no transgredirà la seua norma per a respectar l'asèpsia de la publicació. No obstant això, l'afirmar que el resultat electoral, al marge de conjuntures polítiques nacionals, va revelar que una majoria considerable de la població no solament recolzava la labor dels passats quatre anys de l'anterior equip de govern que tornava a concórrer amb una candidatura semblant en nom, sinó que reforçava les seues expectatives concedint-li aqueixos dos regidors de més, s'antulla una necessitat opinativa i un símptoma de salut democràtica.

En aquests temps globalitzats d'urbanització, quan massa territoris nacionals es buiden amb una constància depriment, l'assumpte més apressant a mitjà i llarg termini per a Atzeneta és la fixació de la població existent i l'atracció de nova per a compensar el dèficit vegetatiu d'una piràmide d'edat envellida. Sense habitants no hi ha poble, al marge de l'entusiasme i el bon fer de qualsevol equip gestor. Només que per a conservar i atraure població es requereix una condició indispensable: el que la gent vulga viure als pobles, en un poble en concret. I com als que ja resideixen se'ls suposa aqueixa tirada, als potencials només se'ls sedueix amb un municipi amable, confortable, solidari, associatiu, conservat i multifactorial. Sí, massa reticents exigeixen dels pobles allò que ni tan sols els ofereixen les seues ciutats, però és el peatge que han de satisfer els municipis que no estan en els

limítrofs del mar per a conservar el seu estatus demogràfic.

La fórmula és per igual complexa que senzilla. Ho sap àmpliament no solament l'actual consistori, sinó els anteriors també. Treball, perseverança, rebuscar entre la fullaraca administrativa totes les subvencions possibles i no reparar en hores ni en festius per a atendre qualsevol necessitat municipal. I unes dosis de creativitat, i un matrimoni-se amb la cultura, i unitat entre els integrants de l'equip, sense fer valdre de més els rangs i arromangar-se quan desborda l'activitat i falten braços.

El salt qualitatiu d'Atzeneta en aquests quatre últims anys ha vingut donat, entre altres factors, per la profusió de subvencions provinents de diversos caladors dels diners que han propiciat que l'Ajuntament siga el major ocupador del municipi, fet anòmal en anteriors èpoques i que a més de procurar treball a un bon número de desocupats locals, ha permès restaurar, habilitar i lustrar nombroses àrees urbanes i mediambientals del terme, dotant al municipi de nous atractius visitables tant per a nadius com per a forans. La imminent obertura del centre de dia comportarà la creació de 15 llocs de treball estables, no subjectes a estacionalitat, tot un reforç per a l'estabilitat laboral d'Atzeneta amb la consegüent fixació de població.

Nombrosos els reptes pendents. Un poble és un ens viu en continua transformació que exigeix adequació, manteniment, embelliment i inclinació. I també requereix d'una creativitat en l'oferta d'habitabilitat que el torne suggestiu a l'oriünd i al foraster. Els nous regidors, encara que siguen quasi els mateixos, estan en això i per això.

Des de ca la vila

CONSTITUCIÓ DEL NOU AJUNTAMENT

El dissabte 15 de juny va ser la data assenyalada en la normativa per a la constitució, excepte excepcions, del conjunt d'ajuntaments espanyols sorgits de les eleccions municipals del 26 d'abril de 2019.

Atzeneta del Maestrat es va sumar al ritual constitutiu i els nou regidors del nou ajuntament van prometre els seus càrrecs sota diversitat de fórmules vigents.

A hores d'ara de l'any, informar que són set els regidors que representen al PSOE i dos al Partit Popular no descobreix res nou a cap dels lectors, però és raonable afegir que el planter municipal queda així nominalment:

Santiago Agustina Segarra (PSOE)
 Consuelo Beltrán Porcar (PSOE)
 César Marín Fabra (PSOE)
 Leonardo Gil Bertrán (PSOE)
 Andrés Villalba Porcar (PSOE)
 Gemma Edo Aparici (PSOE)
 Silvia Porcar Gargallo (PSOE)
 Jaime Casanova Roig (PP)
 Vicente García Tena (PP)

Una vegada en possessió dels seus càrrecs, els electes van triar com a alcalde, per vuit vots a favor i una abstenció, a Santiago Agustina, l'anterior primer regidor.

Cal assenyalar que Vicente García Tena, quart en la llista del PP, va ocupar el càrrec per renúncia de les membres dues i tres de la candidatura original d'aquesta formació.

En la seua al·locució inaugural, l'acabat de reelegir alcalde, Santiago Agustina, va agrair la confiança majoritària popular cap a la seua candidatura, evidenciada en les eleccions. Igualment va mostrar la seua gratitud als membres de la seua candidatura, per la continuïtat en l'aposta d'alguns i la incorporació d'uns altres, i va manifestar el seu compromís amb el seu poble, les seues ganes de més i la seua intenció d'afermar el projecte de benestar que emprenguera fa quatre anys un equip de govern que només s'ha vist desposseït, per raons personals, d'Aaron Agut, a qui va agrair la seua dedicació aquests quatre últims anys, però al qual s'han sumat tres nou membres. Set edils que podran abordar més aspectes que consoli-

den a Atzeneta com una aposta de vida per a veïns, actuals i potencials, i per a presentar un municipi apetitós per a ser visitat, consumir i publicitat.

La redacció del BIM se suma a l'enhorabona col·lectiva i confia en les capacitats de l'equip de govern per a regir la localitat i també en una oposició ferma, responsable i constructiva.

RESULTATS ELECCIONS A ATZENETA

Ha sigut el present trimestre un mes electoral, amb seguretat el més dens de la democràcia donat que es concitaven els quatre comicis contemplats en la Constitució: legislatives, autonòmiques, municipals i europees.

A continuació, es reproduïxen els resultats complets de les quatre eleccions a Atzeneta del Maestrat.

ELECCIONS AUTONÒMIQUES 2019		
Vots comptabilitzats	825	79,86%
Abstencions	208	20,14%
Vots nuls	8	0,97%
Vots en blanc	11	1,33%
PARTIT	VOTS	%
PSOE	272	32,97%
PP	210	25,45%
COMPROMÍS	162	19,64%
VOX	66	8%
Cs	55	6,67%
UNIDES PODEM-EUPV	34	4,12%
PACMA	3	0,36%
ERPV	2	0,24%
P.C.P.E.	2	0,24%

ELECCIONS EUROPEES 2019		
Vots comptabilitzats	838	79,28%
Abstencions	219	20,72%
Vots nuls	10	1,19%
Vots en blanc	4	0,48%
PARTIT	VOTS	%
PSOE	385	46,5%
PP	206	24,88%
CPE	66	7,97%
PODEMOS-ERPV	49	5,92%
VOX	46	5,56%
Cs	44	5,31%
JUNTS	13	1,57%
ARA REPÚBLIQUES-ERPV	6	0,72%
PACMA	2	0,24%
CV-EC	2	0,24%
RECORTES CERO-LV-GVE	2	0,24%
I-Fem	1	0,12%
PCPE-PCPC-PCPA	1	0,12%
PUM+J	1	0,12%

ELECCIONS MUNICIPALS 2019			
ESCRUTINI			
Regidors totals	9		
Vots comptabilitzats	856	80,91%	
Abstencions	202	19,09%	
Vots nuls	18	2,1%	
Vots en blanc	7	0,84%	
PARTIT	REGIDORS	VOTS	%
PSOE	7	638	76,13%
PP	2	193	23,03%

ELECCIONS GENERALS 2019		
CONGRÉS		
Escrutat		100%
Vots comptabilitzats	834	80,74%
Abstencions	199	19,26%
Vots nuls	9	1,08%
Vots en blanc	8	0,26%
VOTS PER PARTITS		
PSOE	284	34,42%
PP	215	26,06%
PODEMOS-EUPV	91	11,03%
Cs	75	9,09%
COMPROMÍS 2019	73	8,85%
VOX	73	8,85%
PACMA	2	0,24%
RECORTES CERO-GV	2	0,24%
ERPV	1	0,12%
PCPE	1	0,12%
SENAT		
Escrutat		100%
Vots comptabilitzats	832	80,54%
Abstencions	201	19,46%
Vots nuls	20	2,4%
Vots en blanc	21	2,59%

ELECCIONS GENERALS 2019	
DETALL PER CANDIDATS	
Artemi Vicent Rallo Lombarte (PSOE)	303
Ana Belén Edo Gil (PSOE)	299
Josep Lluís Grau Vallés (PSOE)	284
Salomé Pradas Ten (PP)	243
Luis Gandía Querol (PP)	221
Vicente Martínez Mus (PP)	217
Jordi Navarrete Pla (COMPROMÍS 2019)	92
Carlos Monsonis Adsuara (PODEMOS-EUPV)	76
Luis Andrés Cisneros (VOX)	73
Carlos Javier Vidaurre Garayo (COMPROMÍS 2019)	68
Empar Carceller Centelles (COMPROMÍS 2019)	67
Francisco José Vicent Melchor (Cs)	66
Francisco Porcar Rebollar (PODEMOS-EUPV)	60
Salomé Agudo Lopez (PODEMOS-EUPV)	59
José Aymerich Miralles (VOX)	63
Ana Belén Vázquez Hernández (VOX)	52
Mari Cielo Leiros Otero (Cs)	37
Maria Luisa Martí Canseco (Cs)	36
Francesc Manuel Puchol Querol (ERPV)	7
Natalia Giner Montañés (PACMA)	7
Rosa M ^a Lentini Chao (RECORTES CERO-GV)	4
Ricardo Cano Gaviria (RECORTES CERO-GV)	3
Lorena Velasco Andrés (PACMA)	2
Kevin Álvarez Cuesta (PCPE)	2
Ricardo Sancho Arnau (PACMA)	1
Carla López Gallego (PCPE)	1
Alejandro Fas Recatalá (PCPE)	1
Maria Rosa Romero Alemany (AVANT ADELANTE LOS VERDES)	1

L'AODL informa

DECLARACIONS DE FESTES D'INTERÈS LOCAL I PROVINCIAL

Declaració de Festa d'Interès Turístic Local de la Comunitat Valenciana per a les Festes Patronals d'Atzeneta del Maestrat.

L'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat va sol·licitar a la Direcció General de Turisme el passat 2 d'abril de 2019, en la declaració de festa d'interès turístic local de la Comunitat Valenciana, per a les Festes Patronals d'Atzeneta del Maestrat.

Després de l'estudi de l'expedient i vista la proposta favorable del director general de Turisme, va proposar concedir l'esmentada distinció, de conformitat amb el Decret 119/2006, de 28 de juliol, del Consell, on es regulen les declaracions de festes, itineraris, publicacions i obres audiovisuals d'interès turístic de la Comunitat Valenciana.

Per Resolució de 15/05/2019 publicada al DOCV n° 8569 de 13/06/2019 s'atorga el títol honorífic de Festa d'Interès Turístic Local de la Comunitat Valenciana a les Festes Patronals d'Atzeneta del Maestrat.

Declaració de Festa d'Interès Turístic Provincial de la Comunitat Valenciana a la Fira Tradicional d'Atzeneta.

L'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat amb data 30 d'agost de 2017 va sol·licitar a la Secretaria Autònoma de l'Agència Valenciana del Turisme, per la qual insta la declaració de Festa d'Interès Turístic Provincial de la Comunitat Valenciana per a la Fira Tradicional d'Atzeneta.

Després de l'estudi de la documentació que hi ha en l'expedient i vist l'informe del cap del Servei d'Assistència i Inspecció Turística i la proposta de la Directora General de Turisme, es va proposar resoldre favorablement la concessió de conformitat amb el Decret 119/2006, de 28 de juliol, del Consell.

Al DOCV n° 8235 de data 15/02/2018 ha estat publicada la Resolució de 29 de gener de 2018, de la Presidència de la Generalitat, s'atorga la declaració de Festa d'Interès Turístic Provincial de la Comunitat Valenciana a la Fira Tradicional d'Atzeneta.

L'AODL

Pilar Ferreres Garcia

A Atzeneta cal saber

“Un viaje emocionante”

El 9 de juny es va presentar el llibre “Un viaje emocionante”, llibre solidari d'Aina Farias Martorell, a benefici de la fundació Asociación MEF2C, i taller sobre les emocions.

Contacontes

El diumenge 26 de maig va tindre lloc una nova sessió del cicle de contacontes on, els xiquets i xiquetes, a part de conèixer noves històries, van ser els protagonistes. Es va celebrar a la font dels Xops (Carrer del Carril).

Xarxa d' Arbres Monumentals de la província de Castelló

Atzeneta s'ha unit a la xarxa d'Arbres Monumentals de la província de Castelló La carrasca del Regall ja forma part de la Xarxa d'Arbres Monumentals i Singulars de la Província de Castelló.

Presentació festival contes

El 8 de juny es va presentar el festival de contes del Maestrat “Conta'M” PRESENTACIÓ DEL I FESTIVAL DE CONTES AL MAESTRAT: CONTA'M

Volem agrair a tots els organitzadors, i especialment a Maestrat Viu, que hagen triat el nostre poble per tal d' encetar esta atractiva iniciativa.

Concert de sarsuela

Un meravellós concert de sarsuela va tindre lloc al local polivalent la nit del 15 de juny. Va ser interpretat per Salomé Rodríguez com a soprano, Carlos M. Pascual, com a tenor amb José Miguel Moll al piano i ens van deleitar amb un recorregut per la sarsuela espanyola, un gènere que mai passa de moda.

Azteneta en imatges

El nostre astrònom de capçalera, el benvolgut a aquest BIM, Felipe Peña, home discret i versat en els cels, titular de l' Observatori Astronòmic del Maestrat ha realitzat un timelapse (animació fotogràfica accelerada) on recull diversos paratges de

la localitat. Un luxe visual que no es pot deixar de gaudir a aquest enllaç de YouTube <https://youtu.be/Gfhd7yLQQM0>

Pasqua a la unitat de respir

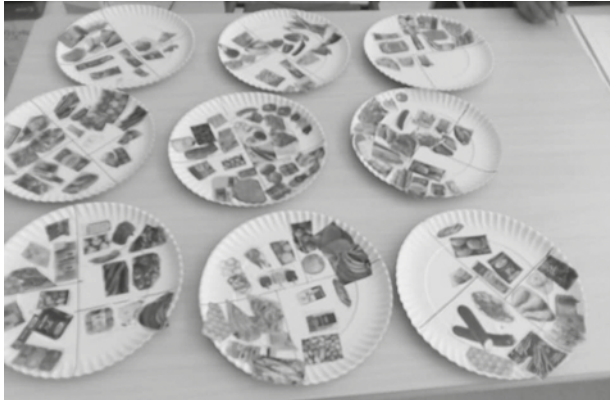
La gent de la nostra unitat de respir va commemorar les Pasqües, elaborant les tradicionals mones.

Nutrició

També a primers d'abril la dietista-nutricionista Neus Bartoll Orença va impartir un taller de nutri-

ció adequat a la gent gran a la unitat de respir.

Atzeneta rebrà 44.100 Per a la lluita contra el despoblament

La Presidència de la Generalitat Valenciana , a través del Fons de Cooperació Municipal per a la lluita contra el despoblament als municipis de la Comunitat Valenciana, ha destinat 44.100 € per al nostre poble.

Municipi	Província	Import
Ademuc	València/València	38.556
Aielo de Rugat	València/València	9.110
Aia	Castelló/Castellón	7.919
Albolosar	Castelló/Castellón	43.190
Alcoleja	Alacant/Alicante	10.664
Alcofan	València/València	27.222
Algirós de Almonacid	Castelló/Castellón	13.193
Alsedija	Castelló/Castellón	13.874
Almudaina	Alacant/Alicante	7.893
Alponte	València/València	20.720
Andilla	València/València	14.954
Arbúç	Castelló/Castellón	8.766
Artes de les Olives	València/València	17.718
Artes del Maestrat	Castelló/Castellón	10.497
Argemur	Castelló/Castellón	7.447
Atzeneta del Maestrat	Castelló/Castellón	44.100
Ayuda	Castelló/Castellón	9.474
Ayora	València/València	100.000
Amador	Castelló/Castellón	15.750
Balones	Alacant/Alicante	7.801

Visita del director general de l'Aigua

El 16 d'abril, Atzeneta va rebre la visita del director general de l'Aigua, Manuel Aldeguer , que va voler veure la recta final de les obres de construcció del nou dipòsit d' aigua potable.

L' obra , pagada en la seua totalitat per la Conselleria d' Agricultura i amb un pressupost de vora 200.000 e, es preveu que estiga finalitzada per a aquest estiu.

Exposició de la Santantonà de Forcall

El dia 14 d'abril es va inaugurar l'exposició de fotografies sobre la Santantonà de Forcall, en la sala d' exposicions de l' Ajuntament.

Liurament de premis Maestrat Viu

La vesprada del 18 de maig va tindre lloc a Vinaròs el lliurament dels premis Maestrat Viu.

Entre els guardonats estava la gent del Casal Popular d' Atzeneta del Maestrat, que va rebre el premi Pere Labèrnia 2019 per la seua trajectòria en defensa de la cultura i la llengua de la nostra comarca. A més a més, eixe mateix dia es va fer públic que l' any que ve, serà el nostre poble qui acollirà la celebració del lliurament d' estos premis.

Enhorabona a la gent del Casal Popular, tan actius, tan vius...

Escola de Pasqua

Per a entretenir als més xicotets al mateix temps que per a ajudar la conciliació entre la vida laboral i la familiar, l'ajuntament va oferir una Escola de Pasqua entre els dies 23 i 26 d'abril.

La iniciativa fou no solament un èxit d'assistència, sinó també de participació de xiquets i xiquetes i monitors, donen prova les imatges.

Activitats del taller d' ocupació

L' alumnat del taller d' ocupació de jardineria ha estat realitzant algunes activitats pel nostre poble en aquest darrer trimestre. Ací en teniu una mostra.

ALTRES TELÈFONS I RECURSOS D'INTERÉS

Telèfon d'emergències 112
Ministeri 016
Atenció persones sordes:
• svisual.org
• telesord.es

OTROS TELÉFONOS Y RECURSOS DE INTERÉS

Teléfono de emergencias 112
Ministerio 016
Atención para personas sordas:
• svisual.org
• telesord.es

OTHER USEFUL RESOURCES

Emergency number 112
Ministry 016
Assistance for the hearing impaired:
• svisual.org
• telesord.es

WHAT IS THE CENTRE DONA 24 H?

The Women's Centres Network of the Generalitat Valenciana are Women's Assistance offices where they can get help dealing with the consequences of abuse through a social, psychological and legal intervention. They are centres for women affected by:

- Physical and/or psychological abuse
- Sexual violence and financial violence
- Female Genital Mutilation (FGM), forced marriage and other harmful practices
- Trafficking in women and girls for sexual exploitation

WHAT DO THEY OFFER?

The Women's Centres Network offer:

- Comprehensive care, free personal assistance from professionals specializing in social, psychological and legal aid
- Psychological attention to child victims of gender violence
- Information about your rights, help and resources available to help you.

WHERE TO FIND US?

- By phone, calling **900580888**. 24 hours a day- 365 days a year
- Online at www.sinmaltrato.gva.es
- In person at centres throughout the Valencian Community.

CALL! They are here to help

CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE I MASCLISTA

CONTRA LA VIOLENCIA DE GÈNERO Y MACHISTA

Totes i tots

TODAS Y TODOS

Centre Dona
24 Hores

Tel: 900580888

QUÈ ÉS EL CENTRE DONA 24H?

La Xarxa Centres de la Generalitat Valenciana Dona són recursos assistencials per a Dones on pal·liar o superar les conseqüències de la violència a través d'una intervenció social, psicològica i jurídica.

Estan adreçats a dones víctimes de:

- Maltractaments físics i/o psíquics.
- Violència sexual i violència econòmica
- Mutilació Genital Femenina, matrimoni forçat i altres pràctiques nocives per a les dones.
- Trata de dones i xiquetes amb finalitat d'exploració sexual.

QUÈ OFEREIXEN?

La Xarxa de Centres Dona ofereix:

- Atenció integral, directa i gratuïta en l'àmbit social, psicològic i jurídic, per part de professionals especialitzades.
- Atenció psicològica a les filles i fills víctimes de violència de gènere
- Informació sobre els drets, ajudes i recursos existents per a afrontar la situació.

ON TROBAR-NOS?

- Telefonant al **900580888**
24 hores al dia- 365 dies a l'any
- Online en www.sinmaltrato.gva.es
- Presencialment, en Centres Dona de tota la Comunitat Valenciana.

¿QUÉ ES EL CENTRO MUJER 24H?

La Red Centros Mujer de la Generalitat Valenciana son recursos asistenciales para mujeres donde paliar o superar las consecuencias de la violencia a través de una intervención social, psicológica y jurídica.

Están dirigidos a mujeres víctimas de:

- Malos tratos físicos y/o psíquicos
- Violencia sexual i violència econòmica
- Mutilación Genital Femenina, matrimonio forzoso y otras prácticas nocivas para las mujeres.
- Trata de mujeres y niñas con fines de explotación sexual.

¿QUÉ OFRECEN?

La Red de Centros Mujer ofrece:

- Atención integral, directa y gratuita en el ámbito social, psicológico y jurídico, por parte de profesionales especializadas.
- Atención psicológica a las hijas e hijos víctimas de violencia de género.
- Información sobre derechos, ayudas y recursos existentes para afrontar la situación.

¿DÓNDE ENCONTRARNOS?

- Llamando al **900580888**
24 horas al día- 365 días al año
- Online en www.sinmaltrato.gva.es
- Presencialmente, en los Centros Mujer de toda la Comunidad Valenciana.

¡LLAMA! Pueden ayudarte

900580888

#AssenyalaElMasclisme

Más información en:

www.sinmaltrato.gva.es
www.sumatalpacte.com

CRIDA! Poden ajudar-te

La ciudadanía de Atzeneta del Maestrat participará en “El Reto del Reciclaje”, de la mano de Ecoembes

- “El Reto del Reciclaje” llegó el martes, 2 de julio, al municipio de Atzeneta del Maestrat, donde los ciudadanos y ciudadanas podrán participar en distintas actividades lúdicas y educativas para conocer de primera mano la necesidad de reciclar de forma correcta y sus beneficios para el medio ambiente.
- Esta iniciativa se plantea como una competición entre 12 localidades de la Plana Alta, la Plana Baja y el Alcalatén, integrados en el Consorcio C2 de la Provincia de Castellón, para aumentar su aportación de residuos a los contenedores amarillo y azul. La tasa de reciclaje deberá aumentar, al menos, un 15% durante los meses de julio y agosto, comparados con el mismo periodo de 2018. Si Atzeneta del Maestrat ganara este reto, el premio de 6.000 euros, se destinará a dos ONG locales: Ajuda Directa a Safané “El sueño de Ricardo” y Cáritas d’Atzeneta del Maestrat.

El día 2 de Julio, el municipio de Atzeneta del Maestrat recibió una visita muy especial: el Comando del Reciclaje. Se trata de una acción de concienciación e información ciudadana para ofrecer una nueva vida a los envases que se depositan en los contenedores amarillo (latas, briks y envases de plástico) y azul (envases de cartón y papel).

Con esta campaña, en Atzeneta del Maestrat se desarrollarán distintas acciones informativas y de entretenimiento dirigidas a ciudadanía de todas las edades: juegos y actividades educativas. Comandos informativos recorrerán las principales calles del municipio y lugares de concentración del vecindario, organizando gymkanas, juegos para niños/as y mayores, rutas con círculos de colores, etc. con el objetivo de desmitificar los bulos en torno al reciclaje y sensibilizar a la población de su importancia para el cuidado del medio ambiente y del planeta.

Una carpa identificativa de la campaña El Reto del Reciclaje, se instaló a las 9:00 horas en la Plaça de la Font, una zona concurrida donde se llevaron a cabo diferentes actividades para interactuar con la población con el objetivo de resolver dudas acerca de cómo reciclar correctamente los envases.

Durante este mismo día se impartieron varias charlas informativas: a las 9:00 horas para el alumnado del Curso de Jardinería, en el Taller Ocupació; a las 10:30 en la Escola d’Estiu, para niños y niñas entre 2 y 12 años, y a las 12:00 se celebró la última charla en el Hogar del Jubilado. Estas charlas audiovisuales sirvieron para explicar a las personas asistentes, de todas las edades, en qué consiste el reciclaje y porqué es tan importante para proteger el medio ambiente.

La campaña, desarrollada por La Conselleria de Agricultura, Medio Ambiente, Cambio Climático y Desarrollo Rural y Ecoembes, la organización medioambiental sin ánimo de lucro que coordina el reciclaje de envases en España, en colaboración con el Consorcio C2 de la provincia de Castellón, se inicia en Alcora el día 29 de mayo y finalizará el 5 de julio de 2019 en San Juan de Moró. Dará cobertura a 12 localidades de la provincia de Castellón, que forman parte del área de gestión del Consorcio C2 Provincia de Castellón. Durante ese periodo recorrerá las localidades de Alcora; Burriana; Almassora; Onda; Castellón; Betxí; Benicàssim; Vila-real; Borriol; Atzeneta del Maestrat; La Vall d’Alba y San Juan de Moró. En algunos de estos municipios y ciudades, el “Reto del Reciclaje” permanecerá varios días.

Sobre Ecoembes

Ecoembes (www.ecoembes.com) es la organización medioambiental sin ánimo de lucro que gestiona la recuperación y el reciclaje de los envases de plástico, las latas y los briks (contenedor amarillo), y los envases de cartón y papel (contenedor azul) en toda España.

En 2018 se reciclaron 1.453.123 toneladas de envases, un 12% más que en 2017. Esta cifra, que ayudó a evitar la emisión de 1,6 millones de toneladas de CO2 a la atmósfera o el ahorro de 20,3 millones de m3 de agua, se traduce en una tasa de reciclaje de envases del 78,8% (frente al 65% exigido por la Unión Europea para 2025) lo que significa que, un año más, los envases domésticos gestionados por Ecoembes son los residuos que más tiran del reciclaje en nuestro país, aunque tienen un peso del 8% sobre el total de residuos urbanos que se generan.

Des de l'Oficina de Turisme

Lucía Bellés

Ja fa quasi dos anys que a Atzeneta del Maestrat comptem amb una Oficina Municipal de Turisme, però el passat desembre vam donar un gran pas en aquest sentit, ja que ens vam incorporar a la XARXA TOURIST INFO de la Comunitat Valenciana. Anem a veure què significa aquesta adhesió i com pretenem treballar en aquest sentit.

Què és la XARXA TOURIST INFO?

Amb l'objectiu de cobrir de manera integral i homogènia el servei d'informació turística en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, i de millorar l'atenció de les i els turistes, l'Agència Valenciana de Turisme va crear en 1990 la Xarxa d'Oficines d'Informació Turística de la Comunitat Valenciana (XARXA TOURIST INFO).

Així, amb aquesta incorporació Atzeneta pot donar un servei d'atenció turística de qualitat, ja que compta amb les eines i suports que ofereix la XARXA per fer-ho, sempre vetllant per millorar el grau de satisfacció de les i els turistes que ens

visiten.

Què oferim a la TOURIST INFO d'Atzeneta del Maestrat?

Sempre amb la finalitat d'oferir un servei d'atenció turística personalitzat, adaptat a les necessitats i preferències de cada persona, a la TOURIST INFO d'Atzeneta pots trobar, principalment:

- Informació sobre els recursos turístics del nostre poble (rutes, paratges, monuments...).
- Informació sobre les activitats i esdeveniments que tenen lloc al nostre poble (festes, activitats culturals, esdeveniments esportius...).
- Informació sobre els serveis turístics del nostre poble (allotjaments, bars i restaurants, comerços...).
- Informació turística dels pobles del voltant (recursos turístics, esdeveniments, serveis...).
- Informació turística de la Comunitat Valenciana en general.

Plans de futur

El sector turístic resulta un àmbit ben important en el futur econòmic dels municipis de la nostra zona, i en la TOURIST INFO d'Atzeneta ho tenim ben clar. Per això estem gestant una sèrie de projectes i mesures que poc a poc us anirem mostrant, aprofitant els beneficis que ens aporta entrar a la XARXA TOURIST INFO, per a convertir Atzeneta del Maestrat en un destí turístic de referència de la nostra zona, aprofitant les potencialitats i recursos amb que compta el nostre poble.

Tot i això, pensem que perquè aquest desenvolupament turístic siga real cal que siga també participatiu, és a dir, cal que totes i tots fem el nostre gra d'arena perquè aquest projecte turístic que pretenem dur endavant siga cosa de totes i tots i per a totes i tots, ja que dels beneficis n'estem ben segures.

Banc de Lloguer Municipal

Una xicoteta iniciativa que recentment hem posat en marxa és la creació d'un Banc de Lloguer Municipal. Amb la intenció de conformar un inventari de les opcions de lloguer que tenim al nostre poble, ens agradaria que totes les persones que en disposen d'alguna (cases, habitacions, garatges, masos...) ens feren arribar les seves dades de contacte, per tal de poder proporcionar-les a qui estiga interessat/da en llogar. És important saber que la nostra intenció només

és actuar d'intermediàries, facilitar el contacte entre persones arrendants i arrendatàries, sense incidir ni participar en les condicions, preus... del lloguer.

Per acabar, deixem el nostre horari d'atenció per a que qualsevol persona pugui fer-ne ús d'aquest servei, així com fer-nos arribar qualsevol proposta o suggerència que estarem encantades d'escoltar per construir aquest projecte turístic, entre totes i tots i per a totes i tots.

Tens una casa, pis, habitació, garatge... buit i t'agradaria llogar-lo?

Deixa les teues dades de contacte a l'Oficina de Turisme i et ficarem en contacte amb persones interessades en llogar.

(Tan sols proporcionarem informació de contacte; el preu, condicions... són alienes a nosaltres)

TOURIST INFO D'ATZENETA DEL MAESTRAT

Plaça Major, 4 (Planta Baixa de la Casa de la Cultura). 12132 Atzeneta del Maestrat

Telèfon: 644 064 519

E-mail: turisme@atzenetadelmaestrat.es / atzenetadelmaestrat@touristinfo.net

Horari: de dilluns a diumenge de 9:30 a 13:30 h.

DIA GRAN DE L'ESPORT A ATZENETA

19ª PUJADA A LA NEVERA

Atzeneta del Maestrat es va vestir de gala el 11 de maig per a celebrar la tradicional prova de trail de la Pujada a la Nevera, que enguany va complir la seua 19 edició. La prova, organitzada pel Club de Muntanya Atzeneta amb el recolçament de l'ajuntament de la localitat, té un recorregut de 27'33 km, amb un desnivell positiu de 1.100 metres.

La prova va discórrer per sendes i senderes, pistes, camins i barrancs, passos que durant anys han utilitzat els veïns per a comunicar-se entre les nombroses masies existents en la zona. Tot això envoltat de paisatges preciosos i un gran ambient, amb la majestuositat del Penyagolosa com a teló de fons.

Més de 400 atletes van participar a la prova, disposats a gaudir de l'aventura de recórrer el terme d'Atzeneta del Maestrat. Aquesta prova ja és tot un clàssic a la província de Castelló, sent una de les més longeves, amb quasi dues dècades d'història.

Paral·lelament a la Pujada a la Nevera es va organitzar també la Marxa Popular, amb una distància de 14 km i un recorregut menys exigent, molt més assequible per a qualsevol persona, ideal per a la iniciació dels aficionats a la muntanya. Aquesta va nàixer en 2009, amb la finalitat de promocionar i fomentar la pràctica del senderisme, i ja com-

pleix 11 anys. Enguany, com a novetat, la marxa va ser competitiva.

A més, aquest 2019 ha nascut la I DIPCAS TRAIL KIDS, un circuit per a xiquets/as de 7 a 16 anys, i Atzeneta s'ha sumat al rep-

te, celebrant la I NEVERA TRAIL KIDS. El mateix dia 11 de maig, a la vesprada a partir de les 18 hores, els més joves van poder gaudir d'aquesta carrera.

Amb prop d'un centenar de 60 voluntaris en l'organització de la prova, el Club de Muntanya At-Zenet no sols va revalidar el prestigi amb què ja comptava la prova, sinó que el va incrementar segons les veus de corredors i acompanyants.

Cal recordar que l'esdeveniment forma part de la Lliga de Curses de Muntanya Castelló Nord, competició que cada any compta amb més seguidors. La Pujada a la Nevera va ser la segona cita de la temporada, després de la XXI Marxa a peu de Borriol del passat mes de febrer. En aquesta edició, seran un total de huit proves puntuables les que formen el circuit. A més de les dues esmentades, la XII Cursa per Muntanya de Catí (8/06), la XV Cursa Font de Vida de Benassal (30/06), la XXI Volta a Peu de la Serra d'en Galceran (21/07), la XIII Cursa per Muntanya de Vistabella (4/08) i la XII Cursa Entreparets de Vilafranca (22/09) completen el calendari de 2019.

En el que respecta a la part esportiva de la

prova cal dir que el primer va ser Cristóbal Adell, del CM Vistabella, amb poc més de 2 h i 8 m, i a continuació, com a segon i tercer, van entrar Gerard Morgado i John Rotglá. A la prova curta, disputada sobre 14'46 km es va imposar Nahum Calaceit, seguit de Juanjo García Pucho i de David Roda. A la categoria cadet-juvenils, disputada també sobre eixos 14'46 Km, David Ahicart, Cristhian Ibáñez i Agustín Ribera van ocupar les tres primeres posicions. En categoria femenina es va imposar María Obrero, amb un temps de 2:51:22, seguida de Joana Petenchi i de la corredora local Eva Bellés. Dels corredors locals va ser el veterà Vicent Peris qui es va imposar finalment al velociste reconverit a fondista, Alejandro Badenes, quedant en el tercer lloc al podi Iván Martínez. Cal dir que la majoria de corredors locals no van participar a la cursa per tal de donar suport a l'organització. Un èxit, esportiu i humà que ens fa enorgullir a tots els que estimem Atzeneta.

Els nostres esportistes

Elías García Tena

Ell és un d'aqueixos veterans incombustibles, un més de l'extraordinària collita de "killers" que ha proporcionat la pedrera futbolística local, que no solament de trail viu Atzeneta, perquè si hi ha un esport per antonomàsia que ha resistit quasi ininterrompudament des de la postguerra, aqueix és el futbol.

Més de mig segle amb El Porretjat com a tapet d'operacions on no menys de quatre generacions masculines han exportat el nom d'Atzeneta, sempre des de l'amateurisme i l'amor a la pàtria xica, a la resta de la província.

Elias succeeix a davanters centres com Pepe Luis Medall, Alejandro Badenes, John Salin, Bernat Bellés, Paco Centelles, Sergio "Fesol" i alguns altres entremesclats en les èpoques, en la memòria, en els llocs que ocupaven sobre el camp, en la idiosincràsia esportiva d'Atzeneta.

Volem conèixer-ho millor, que ho detalle ell.

NOM: Elias Garcia Tena

EDAT: 33 anys

ESPORT: Futbol

EQUIP: U.D Atzeneta

ANY D'INICIACIÓ: 1994

MOTIU DE LA INICIACIÓ: El motiu principal va ser l'afició a aquest esport i la felicitat que sentia practicant-lo, de xicotet era estrany el dia que en acabar l'escola no anés a buscar a Marcel i ens dirigírem a jugar a futbol a les escoles velles o a l'antic camp de futbol sala, on ara estan els vestuaris del camp de futbol, inclús a migdia després de dinar i abans de tornar a l'escola jugàvem per eixos carrers, on les portes de les cases feien de porteries i alguna que altra "bunida" ens emportàvem.

Als 9 anys ja es podia jugar a futbol sala, era la primera vegada que formava part d'un equip. Recorde que hi havia un campionat escolar, jugàvem amb els de 10 anys i teníem un equipàs, vam guanyar tots els partits de lliga fàcilment, els entrenadors eren Toni Fabra i Ricardo Badenes, sempre els tindrè un afecte especial, van ser amb qui vaig aprendre l'aeiou del futbol, controls, passes, desmarcatges, tirs... Aquells anys eren molt bonics, jugava amb els meus amics Augusto, Pepe, Marcel, Paquito Alcón, Jaime Joya, Vicent Bertran, Javier Medall i el meu germà Vicent, la il·lusió en què anàvem a cada partit, cada dissabte, era increïble, els divendres de nit em costava dormir pensant en el partit del dia següent.

Uns anys després, quan en tenia 13, em van deixar jugar a l'equip juvenil de futbol del poble, recordo que li vaig preguntar a Pepe Medall si podria jugar amb ells i em va contestar que si jo volia clar que sí, vaig arribar a casa cagat i molt content al mateix temps.

Aquell any, la temporada 99/2000 vam guanyar la lliga juvenil i vaig marcar 25 gols, també teníem un equipàs Josep "piki", Aaron, César, Ximet de porter, Joan Sales... i encara podien baixar del primer equip, perquè eren juvenils, Vicent i Sergio, els entrenadors eren Pepe Medall i Demetrio, sempre he pensat que tant debò totes les generacions de xiquets de futbol base hagueren passat per les seues mans, vaig aprendre moltíssim, Demetrio sempre insistia en que jugués més en el cos, sobretot protegint el baló, Medall sempre em deia que tenia que ser més "pistolero", els dos tenien raó.

FACILITATS FAMILIARS: Sent xiquet en casa sempre m'han donat totes les facilitats per a poder anar a entrenar o als partits, portant-me ells directament o quedant amb altres pares per anar-hi, els que tenen fills jugant a futbol ja saben com funciona açò jejeje, és més, mon pare m'acompanyava a la majoria de partits, tant al poble com fora, la veritat es que feia un gran sacrifici, sobretot quan jugava al Castelló, ja que els partits sempre eren diumenge pel matí i ell

després de treballar tota la nit em portava al futbol.

Sent amateur i tenint dona i filles mai els ha paregut malament que jugués a futbol, al contrari, Consuelo encara que no és una gran aficionada, sobretot en hivern, m'ha acompanyat a molts partits, encara que algun dia a hora d'anar-me'n a entrenar m'haguera calat, amb tota la raó del món, sobretot quan les xiquetes eren més menudes i jo "fugia" amb tota la feina per fer jejeje.

HORES D'ENTRENAMENT SEMANAL: Durant els anys que he jugat a futbol a l'equip amateur del poble el que hem fet sempre és entrenar dos dies a la setmana més partit, ara segur que hi ha algun cabró (així com Penyalvert o Borràs) no vull dir noms, llegint açò i pensant que dos dies a la setmana no he entrenat mai jejeje, però sí, normalment entrenàvem això.

HÀBITS DE VIDA: La veritat que la pràctica del futbol no m'ha condicionat mai a l'hora de portar una vida o l'altra més enllà d'unes mínimes cures, no eixir de festa la nit abans del partit si no era estrictament necessari, menjar unes tres horetes abans del partit etc. El que sí m'ha llevat molt de temps era pensar en futbol, m'explicue, pen-

sant per exemple "si guanyem estos partits on ens fiquem", o si en esta jugada haguera tirat al primer pal, o si en esta altra haguera passat el baló etc.

En les categories en què he jugat d'amateur per a poder competir bé tampoc era precís portar una vida d'esportista d'elit. És diferent a altres esports com el runner per exemple, on qualsevol corredor amateur, per a obtenir uns resultats més o menys competitius entrena 3 dies mínim a la setmana, té entrenador personal, segueix una dieta etc.

CITES ESPORTIVES: Sempre he pensat que el futbol en este aspecte és una mentida, un desengany, per això quan aconseguixes un campionat, un ascens, però sobretot quan tens l'opció de lluitar per ells se senten unes emocions precioses, però açò el més normal és que passa poques vegades, el més habitual és anar a Rossell o la Jana per exemple o qualsevol altre camp lluny de casa i que t'unflen a pals i a sobre perdre o empatar. Si he jugat uns 25 anys a futbol, he guanyat una lliga de Tercera Regional Juvenil en l'Atzeneta i un ascens a Lliga Nacional Juvenil amb el Castelló, amb Museros d'entrenador, ex-porter del Castelló i Llevant entre altres i una persona meravellosa. En l'amateur de l'Atzeneta l'any passat vam lluitar per l'ascens, gràcies al treball de Javi Cuevas i Simeón, no ho vam poder aconseguir, però cada victòria, cada partit era especial, assaborir eixes emocions va ser preciós. Al final la felicitat en el futbol la trobes en xicotets detalls, per exemple que els dilluns trobes a gent pel poble i et parle del gran partit que vas fer ahir, tu i tot l'equip, ara em ve al cap Celestino, gran aficionat de l'Atzeneta o marcar el gol de la victòria als instants finals del partit i anar a celebrar-ho al racó del bar en tota l'afició, sentir com canten animant l'equip o coregen el teu nom o sobrenom, pareixen tonteries però a un simple jugador de l'Atzeneta com jo el fiquen a 1000, molts entendran el que estic dient.

ALTRES GUARDONS: A nivell individual crec que tinc un parell de trofeus de màxim golejador juvenil de fa molts anys i crec recordar que un

parell de segon millor jugador o millor jugador jove, que els tindrà ma mare a sa casa jajaja, eren de l'època de quan el gran Supertoni convertia el Porrejat en una sala d'espectacles cada quinze dies.

VALORS QUE ET PROCURA L'ESPORT: L'esport en el meu cas m'ha ensenyat sobretot respecte, tant als rivals, sempre he pensat que qualsevol equip al que ens enfrontàvem ens podia guanyar, com als companys i entrenadors propis, si alguna vegada els entrenadors o jugadors veterans em corregien o em pegaven dos crits mai els contestava. També diria la companyonia, sempre he jugat en gent de diferents edats, o de diferents llocs que no eren amics meus, però que al formar part del mateix equip, de lluitar junts per eixos camps, d'alguna manera o altra creaves un vincle amb ells, almenys el temps que passaves junts. Un altre valor que destacaria és l'esforç i sacrifici, sense esforçar-se no es gaudeix en cap esport, sempre he pensat que en esta vida el que es pot aconseguir sense esforç ni sacrifici no val per a res. Jo destacaria aquests tres, però el futbol educa en molts més valors, disciplina, puntualitat, responsabilitat, cura de les infraestructures i material etc.

DARRERA COMPETICIÓ: La darrera

competició en què he participat ha estat esta temporada de futbol, en que hauré jugat uns deu partits complets per culpa de les lesions.

ALTRES MODALITATS ESPORTIVES: A part del futbol, m'agrada jugar a pàdel i eixir a córrer en Quique (el meu gos) pels preciosos voltants del nostre poble, ara, des del sofà de casa m'agrada veure qualsevol esport, rugbi, bàsquet, handbol, tenis i qualsevol altre en que un espanyol tinga opcions de guanyar.

REPTES DE FUTUR: A nivell esportiu ja cap, aquest any he decidit penjar les botes, crec que ja ho tinc més que bé, ara quan acabe els partits estic molt cascat, entre el baix estat de forma i l'edat em lesione molt fàcilment i enguany no he gaudit quasi gens del futbol, quan es fa un sacrifici gran degut a la feina, al no poder dinar en la família per què has d'anar al futbol i no es gaudeix, pense que és l'hora de deixar-ho. Mirant cap arrere puc dir que en general he sigut molt feliç jugant a futbol, he pogut gaudir d'enfrontar-me a equips de la cantera del València i jugar en la seua ciutat esportiva, o de l'Hèrcules, Villareal, Llevant que sempre seran records especials i gaudir de diferent manera però no menys intensa ací al Porrejat.

FINA A QUAN? Com he dit abans aquest ha estat el meu últim any, tinc la sensació que tornaré a formar part de la família de la Ud Atzeneta, no sé com, de quina manera, ni quan, però se segur que ens tornarem a veure.

ALGO PERSONAL: Per a acomiadar l'entrevista m'agradaria dir que m'ho deixe amb una espina clavada, que és no aconseguir un ascens amb Fernando, crec que ningú s'ho mereix més, tant per coneixements futbolístics que està molt més per damunt que la categoria, com per honradesa, dedicació i paciència amb nosaltres. I per últim vull animar als meus companys que continuen lluitant per l'equip i pel poble, que hi ha hagut jugadors molt bons en eixos vestuaris, però equip tan unit com ara jo no l'he vist mai, així que aprofiten eixa unió i la convertisquen en un ascens.

Festes de la Joventut 2019

El Garito de Tonet

Quasi fa un més des que vam celebrar les festes de la joventut, per a nosaltres, les quartes, i sols tenim paraules d'agraïment. És una sort viure en un poble tan viu i participatiu com el nostre, en cada acte organitzat la gent ompli els carrers d'Atzeneta.

Aquestes festes van començar amb dubtes, ja que donaven pluja per al divendres i dissabte, per sort va caure tota el divendres i no va alterar els actes programats. El dissabte vam gaudir d'un dia esplèndid i vam poder dur a terme el programa previst. Com a plat fort i amb l'ajuda de la colla K-W, el ja conegut concurs de fideuà i allioli, al qual van participar vora 460 persones. Gràcies a la penya Botana taurina vam tindre dos bous feréstecs, i el grup DeCajón va ser l'encarregat d'amenitzar la vesprada. Per la nit, les dues embolades dels bous i l'orquestra Gamma van donar per finalitzat el dia. Destacar el gran ambient festiu i participatiu durant tot el dia.

Ara que pareix que ens estem fent un lloc en l'apretat calendari de festes de la comarca i voltants, sols esperem poder gaudir molts anys d'aquestes festes, bé siga de la mà del GDT o de qualsevol altra colla disposta a omplir el poble de festa.

Salut i Visca ATZENETA!

CASA RAMON	
	
#1 Quallada de pernil 4.0	#2 Torrada de bacon amb formatge de cabra sobre llit de malloquina
BAR EL SOL	
	
#3 Secret de porc ibèric amb salsa de tomata casolana	#4 Pastisset de formatge fresc dels Massats amb porro i pernil
LOS ALMENDROS	
	
#5 Pintxo d'ou i llom	#6 Pintxo d'aladroc al vinagre amb oliva farcida

IV CONCURS DE FIDEUÀ I ALLIOLI

11:00 Mesón de la sidra

25 DE MAIG
PLAÇA DE LORETO

16:00 Grup "De cajón"

CADA COLLA HAURÀ DE PREPARAR UNA FIDEUÀ I UN MORTER D'ALLIOLI CASOLÀ

ES PREMIARÀ A LA MILLOR FIDEUÀ I AL MILLOR ALLIOLI

L'HORA MÀXIMA D'ENTREGA PER A ENTRAR EN CONCURS: 15:00

15:30 Prova de bous

ORGANITZA I COL·LABORA:

FESTES DE LA JOVENTUT 2019

INSCRIPCIONS: MEMBRES DEL GDT, KW 660869882   DATA LÍMIT: 20 DE MAIG

Ara pertoca el Castell d'estiu

Si en el darrer número vam recollir la festa del Castell d'hivern, en aquest li pertoca al d'estiu. I és que el dissabte 4 de maig va tindre lloc, un any més la tradicional romeria al Castell. Amb bon hora, amb millor ànim i amb ganes massives de festa.

La multitudinària afluència va propiciar que es repartiren 800 racions de paella i 1000 fogassetes.

Cal afegir l'extraordinària organització dels clavaris d'enguany, la gent del Garito de Tonet, que van ratificar la bona feina feta al de l'hivern.

Gent d'ací

Jose Vicente Martí Canós “El metge”, por antonomasia

Juanma Velasco

Tiempo sin verlo de cerca. No sabría precisar cuánto. Pero cuando asoma, el histórico de mi memoria se reencuentra con “el metge” de mi adolescencia y mucho más allá, con aquel José Vicente Martí Canós que circulaba con un legendario Dyane-6 anaranjado que formó parte del ecosistema urbano de Atzeneta durante no sabría precisar tampoco cuántos años.

Aunque se ha convertido en el lógico anciano que contienen sus 88 años, conserva un aspecto saludable. Delgado sin llegar a flaco, la piel arrugada pero no acarcavada, los andares lentos pero eficaces, todavía tesoreros del incansable

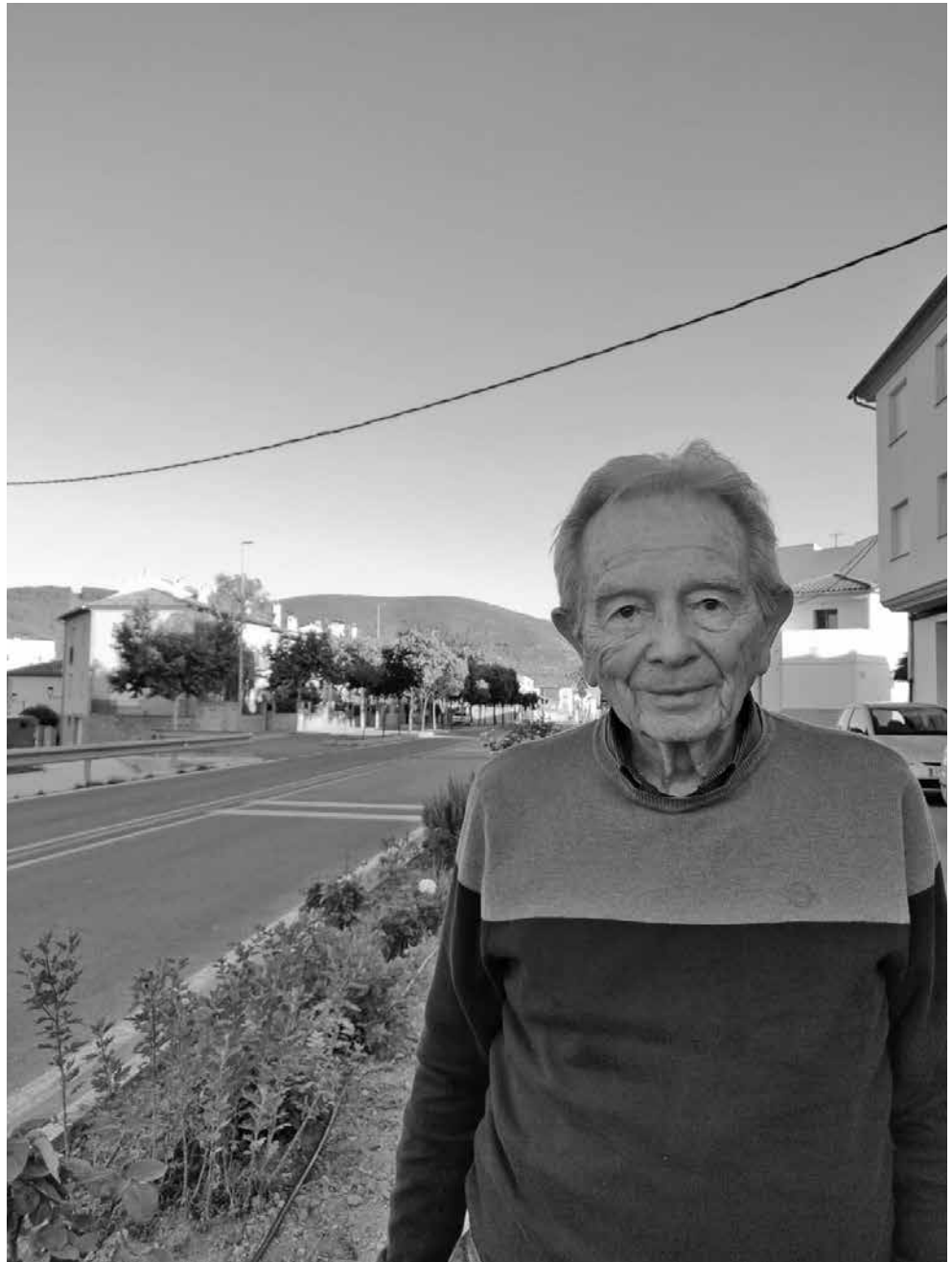
que fue, del enérgico que no se permitió a sí mismo estar un solo día de baja a lo largo de sus treinta y tantos años de trayectoria profesional ejerciendo la medicina rural desde el seno de una vocación tardía que suplió a aquella primera querencia de ser veterinario.

Me estrecha la mano con una firmeza impropia de sus mayos, me reconoce sin necesidad de plantearle mis antecedentes familiares y me dona de nuevo aquella cordialidad afable que me prescribió como paciente más de una vez. Me sale el tuteo y así se lo hago saber, porque además de romper las barreras convencionales

del protocolo, nos iguala generacionalmente y me aproxima por igual al hombre que al médico que quizá ya haya dejado de ser. Resulta a la vez paradójico y desalentador como la vejez nos va desposeyendo de nuestras capacidades, como sedimenta al profesional para hacer aflorar al humano, como va cincelando manías, fijaciones, recuperando al niño, despojando de lo superfluo, minimizando las necesidades en pro de la mera supervivencia.

Quien fuera titular en exclusiva del puesto de médico de Atzeneta durante 22 años, asomó al mundo en Moncófar en 1931. Primogénito de una familia de agricultores al uso, poseedores de las tierras suficientes como para no padecer penurias estomacales en el tiempo de la guerra y la posguerra porque nunca faltaron esas hortalizas, frutas y legumbres que no se suelen helar a orillas del mar, ni la carne de los animales domésticos para mantener el nivel de proteínas; se estilaba la autarquía y el trueque, la venta al por menor. Le insto a rememorar la guerra y me detalla el episodio de evacuación de la población civil de Moncofar. Su discurso surge hilvanado, recuerda nombres, puntualidades, circunstancias.

Hila su vida, sus años de instituto, su entrega por la agricultura, su otra gran inclinación, casi más incluso que la propia medicina, afirmará más tarde cuando se lo requiera. Incide en su competitividad, en su afán por llegar el primero, por arar más rectilíneo que ninguno, por obtener las mejores calificaciones. Pero lo narra sin vanagloria, como si me matizara que prefiere el color azul, o que se complace con las auroras boreales. Lo

repetirá en varias ocasiones a lo largo de la conversación, procedentemente.

Un catedrático de la facultad de medicina de Valencia lo empujó a estudiar medicina. Conocía el potencial de su cociente intelectual, su constancia y ese afán por sobresalir, y aunque las necesidades laborales familiares lo habían tenido tres años apartado de los estudios, se atrevió a matricularse. Tenía otro objetivo vital añadido al de ser el más reputado agricultor de su pueblo, quizá de la comarca.

Refiere con orgullo reiterado que habitó en el Colegio Mayor Luis Vives de la ciudad del Turia, medio becado, medio a resultas del sacrificio de sus padres. Seis años de travesía académica que José Vicente completó sin perder paso, sin perder un solo año, intercalando algún verano

aquel tributo imperativo, afortunadamente prescrito, a la patria del servicio militar. Y como era frecuente en los universitarios, lo completó a tramos, como alférez de complemento (la IMEC, creo barruntar que los llamaban), en Ronda, incluso corrigiendo a su capitán en el cálculo de la trayectoria teórica del disparo perfecto, sólido de matemáticas como andaba por entonces.

A los 30 años de aquel 1961, levemente tardío pues, gana su primera plaza como médico rural y ocupa la de Fanzara. Tres años de asentamiento, de matrimonio con doña Asun (las esposas de los médicos recibían el tratamiento popular de "doña"), de afianzar su ciencia, de desplegar ese ojo clínico del que presume con naturalidad, de crecer en experiencia. Pero las ganas de prosperar lo llevaron a Ayódar en 1964, no porque el municipio fuera mucho más poblado que Fanzara, sino porque a su cargo quedaban también Torralba del Pinar, Villamalur y Fuentes de Ayódar y esa dispersión le procuraba más ingresos, aunque también más esfuerzo, más dedicación, ausencia de días libres, guardia permanente. Eran tiempos de iguala, donde cada vecino contribuía con una aportación prefijada a la plena disponibilidad del médico. Otros tiempos, otros usos sanitarios, otros hábitos reguladores de una sanidad que no era tan pública ni tan universalizada, hábitos que fueron abolidos por el progreso y sustituidos por otros más igualitarios, más acordes a un presente homogeneizador de una sociedad satisfecha en líneas generales de la sanidad patria. Pero por aquellos tiempos totalitarios, la iguala ejercía de lo que se desprende de su nombre: de igualadora social en lo sanitario.

Fue la de Ayódar, refiere José Vicente, una década feliz, plena, consumado como padre de un hijo y dos hijas que nacieron en aquel muni-

cipio que lo acogió como a uno de los suyos, lo integró en el tejido social y afectivo, y puso a su disposición una vivienda, un consultorio a pie de calle y unas lágrimas generalizadas cuando en 1974 mostró su deseo de seguir creciendo en lo profesional y aceptó el destino en el que acabaría no solo jubilándose, sino sedimentando su vida: Atzeneta del Maestrat.

La familia Martí-Avilés fondeó en Atzeneta en 1974 y su cabeza ejerció como médico titular del municipio hasta 1996 en que se jubiló. Al principio de su singladura sanitaria, se ocupaba también de Xodos, Benafigos y Vistabella. Con el tiempo, esta última localidad obtuvo médico propio y ambos se turnaron en las guardias para no dejar desguarnecido el servicio.

Está presente en la charla la menor de sus hijas, María José. Con discreción silenciosa asiente, sonríe, ratifica y puntualiza alguna fecha, matiza algún recuerdo y evoca la condición de localizadores humanos de la familia en aquella época donde los teléfonos no presentaban la disponibilidad y la inmediatez de ahora.

Me agita los recuerdos el recordar aquel consultorio sito en el tercer piso de la "finca de Mano". Salvar una cuarentena de escaleras para acudir a la consulta no constituía tarea fácil para la artrosis de algunos ancianos y José Vicente prefería descenderlas él y tomarles la tensión en el pasillo de entrada. Resulta del todo surrealista en los tiempos actuales el concebir un consul-

torio médico en un tercer piso sin ascensor, pero no sería hasta 1986 cuando se inauguraría el dispensario del Barranc de la Font, en la segunda legislatura de Juan José Bertrán, en julio, ausente José Vicente por motivos vacacionales, coincidencia que no sentó del todo bien al médico titular.

Alude a la epidemia de meningitis de finales de los 70, y concreta el episodio en su diagnóstico precoz a Fina Torner (vecina suya de escalera por entonces) de una enfermedad que la primera analítica del Hospital General al que José Vicente la envió de inmediato no detectó. Pero el mal persistía y el médico local montó en cólera sanitaria cuando comprobó el empeoramiento abrupto de Fina y hubo que recurrir a la urgencia en el nuevo traslado por mor del empecinamiento diagnóstico de José Vicente para salvarle la vida.

Menciona su antigua energía, el hecho de que no le arredaban las nevadas de los pueblos de la montaña cuando tenía que atender a alguna urgencia; se viste de nostalgia y de reafirmación, se inviste de plenitud anta aquellos años de dedicación a los demás. Supo que se asentaría aquí. Compró tres solares en las afueras y construyó su casa. En ella habita todavía, vigilado de cerca por su hija y sus nietos porque el yayo se está volviendo mayor pese a su apariencia bien conservada.

Nunca dejó de lado su otra disyuntiva: la agricultura. Compró dos fincas, las transformó y plantó olivos para producir su propio aceite. Las cultivó con mimo, en primera persona, como complemento a su actividad médica durante los años de ejercicio y como alternativa de ocio tras su retirada profesional. Le quedan lejos a pie y el deterioro de su visión le impide conducir, pero las mantiene no solo productivas, sino lustrosas, motivado por su histórico afán perfeccionista en cualquiera de las facetas de su vida.

Camina cada día, ejerce de mensajero y recadero de unos suyos que intentan mantener activa su osamenta y su memoria; toca la guitarra en Sorolls del Maestrat, una rondalla de la que fue uno de los pioneros hace ya una década y que mantiene los jueves como día de ensayo. Confiesa sus ganas de vivir, de hacerse mayor, más

mayor, más mayor.

Cuando accedemos al exterior, me traslada que el parterre que delimita la carretera estuvo a cargo de sus manos de jardinero fiel durante 18 años. Pero hace quizá un par de años, tal vez tres, el ayuntamiento tomó el relevo de sus funciones y la brigada municipal asumió su mantenimiento. Con un deje de reminiscencia me confiesa que bajo su tutela lucía más personalizado, más íntimo, quizá más coloreado, pero puede que solo sea la falta de precisión de los recuerdos a medida que envejecen.

La luminosidad del cielo se pone de nuestra parte a la hora de las fotos. Serpentea una brisa medio norteña que reconcilia con el bienestar. Las montañas de cabecera, coincidentes las suyas y las mías, comienzan a desfragmentarse de contornos ante la invasión de la primera penumbra de cada día. Me vuelve a estrechar la mano con notoriedad para exhibir su solvencia articular y convengo en que le escribiré entrañable, como tributo a sus atenciones profesionales cuando me dolía la garganta difusa de los catorce años, pero eso ya deberá juzgarlo él.

Ens contem des del Col·legi

Tot un estiu per descobrir

Una any més, els nostres alumnes han deixat l'escola buida, silenciosa... Han passat eixos dies de bogeria final, plens de controls, manualitats, sorpreses i preparacions finals. Ara toca descansar i agafar forces per al nou curs que començarem el 9 de setembre. De ben segur molts d'ells i d'elles es compararan alguns d'aquests quadernets tan colorits i meravellosos que hi ha al mercat, i treballaran per no oblidar res, però cal recordar que quan els majors tenim vacances també volem passar-ho bé: anar a la piscina, fer totes aqueixes coses que durant l'any no podem per feina i, sobretot, estar amb la família!

Però per arribar a aquest punt ens agradaria mirar cap enrere i recordar aquells moments més especials de tot el curs, com l'arribada de nou alumnat de 3 anys i, aquest any per primera vegada, l'entrada d'uns xiquets i unes xiquetes molt menuts i menudes, de només 2 anys! L'experiència ens ha ensenyat i, junt al treball entusiasta i impecable de la tutora, aquest alumnat ha anat creixent i el centre s'ha adaptat, valorant-ho tot plegat com una experiència ben positiva. En un tres i no res va arribar el Nadal: actuacions i primera jubilació de l'any, Carmen Monfort. El segon trimestre va ser llarg i dur: els i les alumnes anaven afiançant coneixements quan cada vegada els continguts eren més difícils. Sort que un seguit de festes molt divertides ajuden a superar l'esforç: Sant Antoni, el Dia de la Pau, el Dia de l'Arbre, Carnestoltes... Aquest any celebràvem per primera vegada la Setmana Cultural i, després de l'èxit, de ben segur repetirem: les lectures compartides dels padrins i fillols, la recerca dels ous de Pasqua, la mona, manualitats i... la Trobada! Aquest any la vam celebrar al nostre poble i va ser un dia molt bonic gràcies a la participació desinteressada de moltes famílies a qui volem agrair, una vegada més, el seu esforç.

I així va arribar la recta final, deixant la Pasqua i encarant el mes i mig de classes que ens quedaven per donar la benvinguda a les vacances. Un període ple de sortides: l'excursió a Castelló, un dia molt bonic perquè estem tots junts però, a mode d'autocrítica, una sortida millorable; excursions d'aula a l'Ajuntament, la Gravera, la Biblioteca, les Coves de la Rambla... I encarem l'últim tram, el comiat. Aquest curs les tutores de 5 anys i 6è de primària, Elena i Mamen respectivament, van preparar una graduació de luxe i, seguida-

ment, tot l'alumnat va ballar cançons que ells i elles mateixa, junt a Paqui i les tutores d'Infantil, havien preparat. Un esmorzar conjunt i jocs van donar per finalitzat el curs al nostre aulari. Tocava descansar per afrontar l'últim dia de col·legi: la Diada de Convivència. Enguany l'hem realitzada a Les Useres, i cal agrair que moltes famílies dels altres pobles hageu vingut per participar de la festa. Les cares d'alegria dels infants ens demostren com estaven xalant: els jocs d'aigua, el dinar popular, el concert de Dani Miquel i el jocs lliures van fer de la Diada un gran èxit.

En aquest Bim, però, també volem agrair, de tot cor, la tasca que des de fa més de 25 anys ha desenvolupat sempre amb il·lusió i molta estima una companya que també ens deixa aquest curs per poder gaudir de la molt merescuda jubilació: Inmaculada Nebot, Inma, com la coneixem tots. Sempre amb un somriure, disposada a ajudar a tots i en tot moment, molt companya dels seus i les seues col·legues i molt bona mestra per als seus i les seues alumnes. Estic ben segura que la trobarem molt a faltar i que rebrem alguna visiteta seua. Gràcies per ser tot un exemple! Tot arriba, i com no, també la fi del curs. Ara només podem dir als nostres benvolguts xiquets i benvolgudes xiquetes de l'escola que els queda tot un estiu per descobrir. Ens veiem per setembre!

Des de la UJI

ATZENETA "TERRITORIO TEMPLARIO" (I)

Miguel Ángel Moliner

L'any 2018 Atzeneta es va adherir al projecte *Castellón Territorio Templario*, una proposta cultural que vol posar en valor el patrimoni i la història de l'Orde del Temple en terres castel·lenques per tal de convertir-les en un atractiu turístic. (<https://www.dipc.es/es/territorio-templario.html>). Per aprofitar aquesta iniciativa, caldria construir un relat que pugui ser explicat als visitants d'Atzeneta que pregunten pels monjos-guerrers. Hui parlarem del context històric general i de la relació d'Atzeneta amb els templers (i revisarem l'origen de la comarca del Maestrat); un altre dia, investigarem els vestigis que resten d'aquella època.

L'Orde de Pauperes Commilitones Christi Templique Salomonici (Pobres Soldats de Crist i del Temple de Salomó) ha estat sempre envoltat d'una aura de misteri i esoterisme. Aquest orde va nàixer després de la primera croada a Terra Santa quan, una vegada conquerida Jerusalem el 1099, era necessari protegir els peregrins cristians que anaven a visitar els Sants Llocs.

Com que a la Península Ibèrica també hi havia una lluita entre cristians i musulmans que el papat va proclamar com a croada, molt prompte (el 1131) els cavallers templers van instal·lar-se a les terres peninsulars per tal d'ajudar en la reconquesta. Van adquirir gran rellevància, tal com demostra que Jaume I va passar la seua infantesa tutelat pel mestre templer aragonés, i va comptar amb la seua ajuda quan el 1233 va iniciar la conquesta del Regne de València.

Però la relació del Castell de Culla amb els cavallers templers s'havia iniciat vint anys abans. Al Recull de *l'Obra de Mossen Jesús Miralles* es fa referència a aquest fet. El 22 de maig de 1213, el rei Pere el Catòlic, pare de Jaume I el Conqueridor, va signar un document en el qual es comprometia que, quan el regne de València fora conquerit, el Castell de Culla seria donat a l'Orde del Temple. En eixe document es mencionen els llocs que formaven part del territori: Culla, Vistabella, Benassal, Torre d'En Besora, Benafigos i Atzeneta.

L'assumpte no va eixir com estava planificat. El 1233 Jaume I va iniciar la conquesta del Regne de València i va ocupar Borriana. Però Balasc d'Alagó, de manera inesperada, es va apoderar de Morella. El rei Jaume no podia permetre que un castell tan important quedara en mans

d'un noble tan autònom, i més encara tenint en compte els enfrontaments que el rei conqueridor havia tingut amb la revoltosa noblesa aragonesa i catalana. Finalment, després d'acampar les tropes reials davant de Morella, van arribar a un acord i el rei es va quedar amb Morella mentre que Balasc d'Alagó es va adjudicar el Castell de les Coves i el de Culla. Suposem que el mestre de l'Orde del Temple deguera mostrar el seu disgust pel canvi de criteri sobre Culla i va exhibir el document signat pel rei Pere, però Balasc se'n va eixir amb la seua.

La història torna a juntar Atzeneta amb els templers el 1303 (uns setanta anys després de la conquesta cristiana del nostre poble), quan l'orde compra el Castell de Culla a Guillem IV d'Anglesola, net de Balasc d'Alagó, per 500.000 sous. Aquesta quantitat era una xifra desorbitada per a l'època, perquè era l'equivalent a les rendes que el rei treia en un any de tot el regne de València¹. La qüestió és: per què tenien tant d'interès per aquestes terres? El que sembla clar és que després de la pèrdua de les possessions cristianes a Terra Santa amb la caiguda d'Acre el 1292, l'orde va fixar els seus ulls al nostre territori. El 1294 els templers aconseguiren Peníscola, Albocàsser i les Coves de Vinromà a canvi de Tortosa. Aquestes terres s'unien a les que ja tenien als castells de Polpís i de Xivert, i van conformar un important territori defensat per castells molt poderosos.

Així doncs, el 1303 Atzeneta es va convertir en territori templer, fins el 1319 en què vam ser traspassats a l'Orde de Montesa. Mossén Jesús identifica dos comanadors templers de Culla d'aquella època: Fra Bernat Blanquer (1311) i Fra Bernat de Vilafranca (1316). No hem de pensar que els cavallers templers omplien els carrers d'Atzeneta, amb les capes blanques amb la creu patada roja estampada. Els monjos-guerrers eren una elit que procedia de la noblesa. L'orde estava integrat per unes 20.000 persones, de les quals, com a màxim, només el 10% eren cavallers. Al nostre territori sols els comanadors i

1 Una altra dada que il·lustra la dimensió de la xifra pagada la porta E. Guinot de la Universitat de València, quan diu que l'Orde de Montesa va pagar 150.000 sous al rei per Peníscola el 1441 (150 anys més tard).

les altes dignitats eren monjos-guerrers. La resta eren sacerdots (que eren propis de l'orde, sense cap dependència dels bisbats) i una gran varietat d'oficis (ferrers, moliners, picapedrers...), els quals eren la base de l'eficient sistema econòmic de les Comandes.

L'inici de la fi dels templers va tindre l'origen en una operació perfectament sincronitzada pel rei de França que, el divendres 13 d'octubre de 1307, va empresonar tots els templers del seu regne. Tant va impressionar aquest fet la gent de l'època que el divendres 13 s'ha quedat com un símbol de la mala sort a la cultura occidental. Als territoris de rei Jaume II d'Aragó no es va fer res en un primer moment, perquè el rei aragonès no es creia les acusacions fetes a França. Però va canviar de postura, bé per les pressions del Papa i del rei de França (fill d'una germana de Jaume II), bé perquè li interessava consolidar el poder reial. La qüestió és que va ordenar detindre els cavallers templers del seu regne. En general, els templers es van rendir, però uns quants castells van resistir entre 1308 i 1309 (Cantavella, Castellote, Villel, Alfambra, Miravet i Montsó).

Després d'un llarg judici a París, el 22 de març de 1312, el Papa Climent V va emetre la butlla Vox in Excelso, la qual determinava la dissolució de l'Orde del Temple. Els dirigents de l'orde van ser jutjats per delegats papals i van ser trobats culpables de sacrilegi a la creu, d'heretgia, de sodomia, d'adoració a ídols pagans, d'escopir sobre la creu, de renegar de Crist mitjançant la pràctica de rituals herètics, d'adoració a Baphomet i de tindre contactes homosexuals, entre d'altres. La sentència per als principals dignataris, que havien confessat les seues culpes sota la tortura habitual en aquella època, va ser la crema en la foguera. Quan el 18 de març de 1314 Jacques de Molay, XXIII Gran Mestre de l'Orde, estava a la plaça de Notre Dame preparat per a ser cremat viu, es va retractar de la seua confessió i va llançar una maledicció al Papa i al rei de França: *"Pagaràs per la sang dels innocents, Felip, rei blasfem! I tu, Climent, traïdor de la teua església! Déu venjarà la nostra mort i els dos morireu abans d'un any!"*. La maledicció es va complir: el Papa Climent V va morir el 20 d'abril de 1314 i el Rei Felip IV ho feu el 29 de novembre de 1314. A més a més, els descendents varons del rei van morir entre 1314 i 1328, i la dinastia dels Capeto va deixar de regnar a França després de 300 anys. Aquests fets, junt al desconeixement d'on va anar a parar el tresor del templers, han alimentant el misteri i l'esoterisme que envolta aquest orde de monjos-guerrers.

El rei Jaume II d'Aragó estava obligat a acatar el manament del Papa i dissoldre l'orde en els seus dominis. Però el 7 de juliol de 1312, el Concili de Tarragona va trobar innocents els cavallers templers de la Corona d'Aragó. En qualsevol cas, el

rei Jaume II va obeir el manament del Papa, encara que no va acceptar que els béns i els territoris dels templers passaren a l'Orde dels Hospitalaris, tal com s'havia ordenat.

Després d'uns anys de negociacions, va aconseguir que el Papa Joan XXII acceptara la creació de l'Orde de Santa Maria de Montesa, el qual integrava les possessions de l'Orde del Temple i de l'Orde de l'Hospital al nord del Regne de València. Aquest és l'origen de l'actual comarca del Maestrat. És a dir, el naixement de la nostra comarca es va desencadenar a París i va implicar reis, papes i els ordes militars més importants de la història. Quasi res!

A l'Orde de Montesa no només es van integrar les possessions dels dos ordes, sinó també els cavallers, els sergents, els escuders, els sacerdots i la resta de personal que hi pertanyien, i van donar continuïtat a les tradicions i al sistema productiu que havien iniciat els templers el 1303. Mossén Jesús ho confirma quan diu, respecte a Bernat de Monçonís, comanador de Culla el 1327, *"Hipólito Samper el presenta com a comanador major -degué ser de Peníscola després de ser-ho de Culla- i també com un dels fundadors del nou orde de Montesa. Més encara, penso que fou un dels templers que se salvà i passà a Montesa"*. Enric Guinot, de la Universitat de València, afirma que, en relació amb el nou orde, va ser *"hereu del patrimoni templer i hospitaler, i ... de les formes organitzatives d'aquests ordes militars"*.

Fins ací un resum del context històric d'Atzeneta com a Territori Templer. En un altre BIM intentarem identificar possibles vestigis a Atzeneta d'aquesta època.

Les associacions parlen

Ames de casa d'Atzeneta

ACTIVITATS

El dia 1 de maig vam fer la tradicional caminada. Aquest any eixírem des de la Font i anàrem cap al pont de les Useres, pujàrem per la caseta d'Eliseu cap al Bovalar, per davant del poble vam eixir a la casilla i des d'allí vam tornar cap al local. En aplegar vam berenar i va tindre lloc una assemblea general, en la qual es va informar a les sòcies de les activitats realitzades al llarg de l'any i de l'estat dels comptes.

El dia 2 de maig 5 persones de la junta vam anar al Dia Provincial d'Ames de Casa, que va tindre lloc a Suera, en la concentració hi havia un total de 330 dones, ens van mostrar el poble i museus, vam assistir a una eucaristia i després a un dinar.

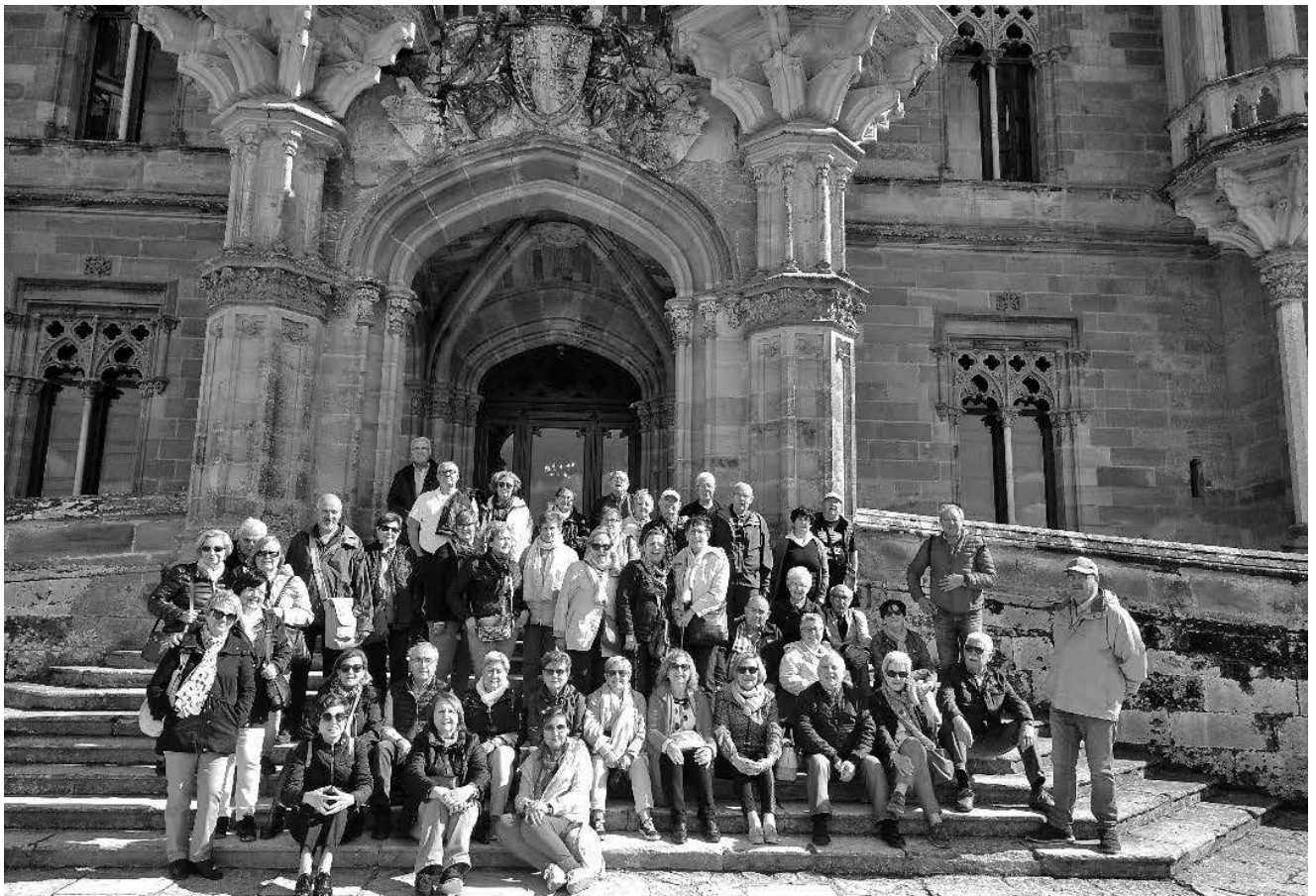
Vos comuniquem que el proper any aquesta concentració es celebrarà ací a Atzeneta, per a poder dur-la endavant comptem amb el suport de l'ajuntament.

Els dies 8, 9 i 10 de maig vam fer un viatge a LOS PATIOS DE CÓRDOBA, juntament amb l'associació d'Ames de Casa de Castelló, de la nostra associació anàvem un total de 37 persones, vam visitar també Baena i Priego de Córdoba.

Del dia 9 al 14 de juny hem fet un viatge a Cantàbria. Hem anat 44 persones, ens hem allotjat en Suances i hem visitat Los Picos de Europa, Valle de Liébana, Monasterio de Santo Toribio, Potes, San Vicente de la Barquera, Santillana del Mar, Comillas, El Parc de Cabárceno, Santander, Las Cuevas del Soplao, Barcena Mayor i Lierganes. El viatge ha estat molt complet.

Una salutació
LA JUNTA

Club de Muntanya At-Zenet

XIX PUJADA A LA NEVERA

Diego Marín Fabra

Sempre he viscut una cursa de muntanya des de la vessant esportiva. Et prepares amb molta il·lusió i esforç, la setmana abans et compres un parell de gels, i tens els nervis habituals d'una cursa (vinga va, un poc més nerviós per córrer a casa). Segueixes el ritual de sempre, sopes prompte i et gites abans, poses el despertador a les 6:30...desdejunar, un bon got de llet amb café i galletes. Sense cap esforç ho tens tot enllestit, et calces les espadnyes i te'n vas a la plaça a per el pitral. Arribes a les 7 a la plaça i allí està tot preparat ... i com que estàs acostumat a que siga així, mai et preguntes: a quan ho heu muntat...???? Llistat amb corredors, taules amb els pitrals ordenats per números, els col·laboradors preparats, l'arc inflat, les tanques al seu lloc vestides correctament per a l'ocasió, ... Te'n tornes a casa, sense fer-te cap d'aquestes preguntes, ara ja no serà així, segur.

Un bon amic i antic membre de la junta directiva ens va dir «no vos preocupeu, el més senzill de tot es organitzar la Pujada a la Nevera». Mareeee.... pos no he pensat vegades en eixes paraules les últimes setmanes abans de la cursa. De veritat ho digué en serio????

Organitzar la Pujada a la Nevera no té res a veure amb córrer-la. La primera reunió la vam tindre al mes de gener, i al principi, a falta de 3 mesos, no hi ha res urgent, farem açò, allò, ... sol·licites els permisos i autoritzacions corresponents, mires regal per al corredor, ... va, encara falten tres mesos.

Eixe primer mes has de parlar amb els patrocinadors, busques els trofeus, t'entretens amb qualsevol floreta sense avançar el mínim, i quant te n'has adonat és la «Marxa a

Borriol» i encara no tens el cartell de la nevera imprés.

A partir de la «Marxa a Borriol» sembla que ja ho fas tot a contrarellotge, tancar el reglament (sempre vols afegir un canvi d'últim hora), parlar amb la empresa que s'encarregarà del cronometratge de la prova, contractar ambulàncies, les telecomunicacions, el fotògraf, speaker, massatges, menjar per als avituallaments, la beguda, ... vas parlant amb tots i està tot controlat, o al menys t'ho sembla.

I les samarretes??? Hem de tancar la comanda, i sols tenim 100 inscrits, ...però al reglament hem posat un màxim de 700... què fem??? Tranquil, tothom s'espera a última hora per apuntar-se... i amb eixa excusa sembla que et tranquil·litizes un poc...

Les últimes dues setmanes són intenses: cal fer la màxima difusió possible de la prova a les diferents xarxes socials, ja que les inscripcions van molt poc a poc; busques el material de la lliga nord (banderoles, pòdiums, cintes, ... hi ha que fer la comanda del menjar, els regals dels guanyadors, les cistelles, els pernils, ... entre tots ens repartim les tasques.... però... està tot controlat.

Els trofeus ens arriben la mateixa setmana,

estaran tots, hauran quedat bé, se n'haurà trencat algú, ... Els nervis estan presents, encara que no ho vols admetre, i et fas una llista de les tasques que cal fer, assessorat sempre per la junta anterior, i penses «ho tens tot apuntat», tranquil.

Els del Club de Muntanyana veí et porten la catifa roja per a la meta, i et diuen...podríeu llogar un repetidor, per què a la «Torrentina» mai teniu cobertura... i ens ho diuen avui, a falta de 6 dies...si? Va, farem les gestions, la seguretat és el més important.

Els socis han estat sempre recolzant, fas una llista al grup de watzap, i quan et dones compte tens més de 60 persones anotades....com organitzem a tots???

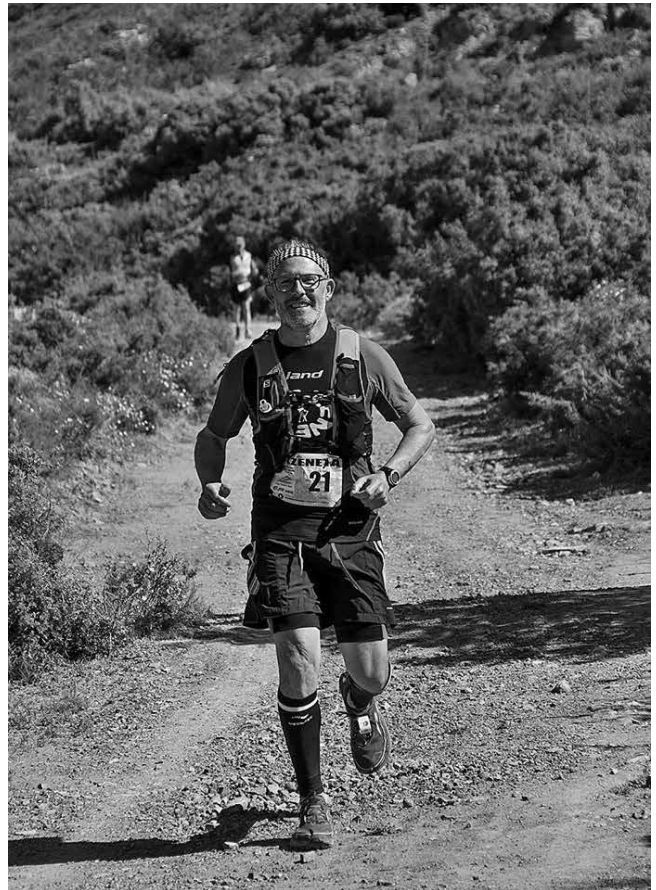
El dijous quedem uns quants de la junta i vas al magatzem de les escoles velles...i allí ho tens tot amuntat...ens aclarim amb açò? Arriba el divendres, avui és el dia «pre-prova», a les 15:30 estem a les coles, i quan te n'adones som més de 30 persones: preparant les bosses, posant tanques, omplint botellers, preparant el menjar, fent el marcatge, ...

Et fas una plantilla e intentes distribuir a tots (encara que cadascú dels col·laboradors sap millor que tu on ha d'anar i el que ha de fer, ja que porta 18 anys fent-lo).

Acabe el dia, i algú diu... «el coet», el teniu??? Coet, per a què? per a l'eixida... ningú ha pensat amb el coet... Mareeeee.... preguntes ací, allà, i no res, sense coet, però, sempre trobes algú que en té un guardat per a ocasions especials.

Te'n vas a pensatiu, repassant la llista que t'has fet, i ho tens tot puntejat, tranquil. Sopes, poses el despertador, i a les 5:30 amunt, per a estar a les 6 ja a la plaça. En un moment ja està tot muntat i preparat per a l'eixida... però, falta l'ambulància, protecció civil, fotògraf... i l'encarregat de portar la música s'ha dormitjjjjj

Es dóna l'eixida, el coet peta fort, i tots els participants ixen corrents, però ara som nosaltres als que el toca córrer. Tenim poc més

d'un hora per a traslladar tot el material de la plaça fins les escoles velles, ... ens anirà tot just, no hi ha temps a perdre.

La cursa ha transcorregut amb normalitat, no hi ha cap incident a remarcar. Els corredors van entrant a meta, hi ha gent donant la bossa, altres torren la carn, uns fan els bocates, ...

Després venen «les coses del directe», fets i accions que has de sortejar sobre la marxa, però, sempre hi ha algun cap pensant que teu soluciona ràpidament: no tens trofeus per als millors equips, doncs a improvisar.

Entrega de trofeus, i també algun part mèdic, ... i després ens queda la cursa dels xiquets... però, tenim els recorreguts preparats, sembla que ara sí que està tot controlat.

Dia estressant i intens, molt intens, però gratificant. Moltes coses a millorar, però molt agraïts de tota la gent que ens ha ajudat per a organitzar la XIX Pujada a la Nevera.

Societat Musical Santa Cecília d'Atzeneta

LA BANDA NO PARA

A mesura que els dies es fan més llargs i més clars i es respira l'olor de l'estiu per cada carrer del poble, la banda enceta la temporada d'assajos intensius, faena, nervis i emoció. Les festes i, en conseqüència, el gran concert són cada vegada més a prop i, com sempre, treballarem per sorprendre-vos i per mantenir la màgia d'una nit d'agost tan especial. A més, també els més menuts, des de l'Escola de Música, comencen a escollir les cançons que més els agraden o que millor podran interpretar durant l'audició dels educands, al juliol, un moment clau en què demostraran tot el que han après al llarg de l'any.

Enguany, altrament, també tenim pendent un intercanvi de bandes joves amb els xiquets i xiquetes de Cabanes: el dia 23 de juliol anirem nosaltres al seu poble i, l'endemà, hi vindran ells. Esperem que molts de vosaltres ens acompanyeu en aquesta diada especial, de ben segur que xalareu escoltant les obres que han preparat ambdues bandes!

Si tornem la vista enrere, tot i que no ha sigut una temporada de molta activitat per a la banda, sí que cal recordar la seua participació en un seguit d'actes religiosos. Com és tradició de tots els anys, vam tocar en la processó del divendres sant i, l'11 de maig, alguns i algunes membres de la societat musical van acompanyar la gent dels Ibarsos en una de les processons de les seues festes patronals.

No obstant això, i com hem dit al principi, els mesos vinents són els que més aviven la nostra banda, perquè estem a casa i acompanyats de la nostra gent. Esperem fer-vos gaudir de la música i demostrar-vos un any més que Atzeneta pot estar contenta de la seua banda.

Des de el Casal Popular

La Mancomunitat de Penyagolosa com a eina contra el despoblament

Xavier Pallarés (Comissió Cultural)

Aquests darrers mesos de maig i juny hem convocat de manera pública les reunions del grup de treball d'Atzeneta del Maestrat per a la implementació de la Mancomunitat de Penyagolosa a través de les iniciatives i propostes de la societat civil. A a la Casa de la Cultura hem estat treballant sobre les polítiques públiques que es poden afrontar des de les sinergies dels quatre pobles (Atzeneta, Benafigos, Xodos i Vistabella) a través de la Mancomunitat en camps com ara el tractament i la recollida de residus, l'energia (producció, distribució...), el tractament integral del cicle de l'aigua, el turisme, l'ocupació, la formació, l'habitatge, l'explotació i protecció del paisatge... A banda, també hem estat identificant i valorant els serveis existents o la manca d'aquests al nostre municipi. Cal recordar que aquesta iniciativa de model de treball va reeixir com un dels objectius que des del Casal Popular ens vam proposar a l'hora de portar endavant les jornades sobre comarcalització realitzades el passat mes de març a Atzeneta, i que ens van portar a presentar la iniciativa tant a Benafigos

(al mes d'abril) com a Vistabella (a principis de juny) on, en aquest segon cas, ja hi havia una plataforma que treballava en la mateixa direcció però des d'una perspectiva més local. A finals de juny haurà sigut el torn de posar per primera vegada en comú la labor produïda en aquests espais comunitaris que han esdevingut els grups de treball dels diferents pobles a la trobada que hi havia programada dins de les activitats del III Aplec de Penyagolosa, a la veïna població de Xodos. Així doncs, deixarem per al pròxim BIM el desglossament de les conclusions i propostes que hauran vist la llum a l'encontre comarcal, però us avancem la necessitat que aquests espais de treball continuen funcionant després de l'Aplec, a partir d'aleshores en grups més reduïts de comissions específiques que permeten sumar més gent per àrees d'interès més personal a aquest tipus de fòrum que es fa imprescindible perquè entre totes i tots aportem les idees i les eines necessàries per revitalitzar la vida dels nostre municipis i lluitar contra el temut despoblament rural.

Un merescut premi a la trajectòria de la Comissió Cultural d'Atzeneta

Pau Farbregat i Beltran (president de Maestrat Viu)

Parlar del Premi Maestrat Viu 2019 a la Comissió Cultural de Persones Crítiques i amb Iniciativa d'Atzeneta del Maestrat és parlar d'un merescudíssim premi en homenatge a un col·lectiu que ha treballat durant molts anys en la gestió cultural i en l'activisme social i polític, local i comarcal, i sempre des de diferents vessants:

- Amb la promoció del valencià com a eix vertebrador en totes les activitats. Així, podem esmentar l'organització de la Festa per la Llengua de l'any 2010, i les nombroses actuacions tant musicals, com de contacontes, monòlegs, gastronòmiques, etc.
- Amb la defensa del sentiment local dins de la identitat del Maestrat com a principi irrenunciable, fet que va afavorir el pronunciament polític per part de l'Ajuntament a l'hora de fer la sol·licitud de canvi d'adscripció comarcal (02/03/2012), en el qual es va demanar formalment a la Generalitat Valenciana l'adscripció d'Atzeneta a la comarca del Maestrat, i del qual, i a dia d'avui, encara no hi ha hagut cap resposta. A més, també van participar en la gestació de la Coordinadora d'Entitats Culturals del Maestrat.
- Amb l'assemblearisme com a forma de funcionament intern que garanteix una participació democràtica, oberta i transparent en la presa de decisions; i l'autogestió com a fonament econòmic que assegura una independència absoluta sense interferències en el pensament lliure del col·lectiu.
- Com a incubadora i receptacle de projectes culturals locals i comarcals. A partir d'una estructura oberta i plenament democràtica, les relacions personals són horitzontals i iguals, de tal manera que s'afavorix la implicació i l'assumpció de nous membres dins del col·lectiu, que s'empoderen i assumeixen nous projectes: la Biblioteca, el grup de teatre, els dimonis, els clubs de lectura, l'Aplec de Penyagolosa, etc.
- Com a think tank de moviments socials (feminisme, finançament just, ruralitat, comarcalització, acollida de refugiats...).

Podríem continuar i la llista seria interminable al llarg d'estos anys. Tot açò que he descrit no és res més que el resultat de la lluita, l'estima i la passió per la llengua, la cultura i el territori, adobat per la justícia social i la persistència, combinat també amb el respecte i la confiança guanyada sobre la societat albardusca i recolzat, a més a més, per l'Ajuntament (siga del color polític que siga), el qual ha sabut delegar sempre en ells i elles, fent, amb esta decisió, que la cultura a Atzeneta siga del poble, i no com un dret exclusiu de l'Ajuntament.

Eixamplant la base és com es guanya el país. Ho vaig dir i ho mantinc: com m'encantaria a totes les viles del Maestrat un casal popular com el d'Atzeneta! Potser este seria el signe més inequívoc que vivim en un país normal. Per tant, la normalitat cultural al País Valencià seria el més paregut al que es respira quan anem a Atzeneta del Maestrat.

En este País nostre, com ho és el Maestrat, tothom som imprescindibles, i vosaltres, des d'Atzeneta, contribuïu a fer comarca. Els premis estan molt bé, són sempre un reconeixement a la feina feta, un estímul que sempre ens ha d'esperonar a continuar i millorar el que fem. Només així s'ha d'entendre el que heu rebut, però el País i el Maestrat encara estan per fer, i només el farem entre totes i tots si anem en la mateixa direcció. I d'això, i jo n'estic convençut, ahí ens continuarem trobant plegats, com fins ara, amb la força i la determinació que ens donen les nostres idees, els nostres projectes culturals i socials! Endavant, ànims i llarga vida!

Els guardonats dels Premis Maestrat Viu 2019, juntament al president i el vicepresident de Maestrat Viu, una vegada finalitzada la gala d'entrega a Vinaròs el passat 18 de maig

La Comissió de Persones Críiques i amb Iniciativa d'Atzeneta del Maestrat en un moment de l'entrevista, després de rebre el guardó, al peu del campanar de l'Assumpció de Vinaròs.

Atzeneta del Maestrat acollirà el primer festival Conta'M

Tània Muñoz (coordinadora del festival Conta'M)

El Festival de contes al Maestrat acollirà durant tres dies narradors orals, llibreries, editorials, il·lustradors, investigadors i amants de les històries contades

Els dies 19, 20 i 21 de juliol tindrà lloc el *Conta'M*. Festival de contes al Maestrat. Es tracta d'una iniciativa cultural organitzada per Maestrat Viu conjuntament amb l'Ajuntament d'Atzeneta i el seu Casal Popular. És una proposta itinerant que en la seua primera edició visitarà Atzeneta del Maestrat.

Conta'M. Festival de contes al Maestrat: la festa de la paraula dita

Conta'M és el festival de les històries. Al llarg de tres dies el poble d'Atzeneta s'omplirà de contes per a totes les edats. Hi haurà espectacles de narració oral per a públic familiar i adult, així com altres activitats paral·leles, com la Marató de Contes, la Marató d'Il·lustració o la Fireta del Conte.

El festival començarà divendres 19 de juliol a la Casa de Cultura d'Atzeneta amb una jornada matiner de formació dirigida a personal docent i a públic interessat en el món dels contes contats, escrits i il·lustrats. Maestrat Viu i el CEFIRE de Castelló han preparat conjuntament una jornada de 8 hores que començarà a les 10:00 h, reconegudes per als docents del sistema educatiu valencià, que constarà de tallers impartits pels narradors orals Almudena Francés, Felip Kervarec i José Luis Gutiérrez, així com per la dissenyadora gràfica i il·lustradora Verònica Fabregat.

El mateix divendres a les 20 h, davant de l'ermita de Sant Roc, tindrà lloc el primer espectacle de la mà dels narradors orals convidats: Almudena Francés, Felip Kervarec i Guti. Els contistes posaran la paraula, i la Banda Municipal de Castelló de la Plana, les notes per a fer una vetllada de contes i de música a l'entorn de Les mil i una nits. Després de sopar, a la plaça de la Mare de Déu de Loreto, Almudena Francés oferirà una sessió de contes per a públic adult titulada "Les tres morts de Batiste". La vetllada acabarà de la mà de la cantautora Xiomara Abello, que presentarà "Entre teles" al carrer del Maestrat.

Dissabte a les 10 h s'inaugurarà la Fireta del Conte, que estarà situada al carrer de la Puríssima. Serà una fira del llibre en la qual participaran editorials i llibreries del país que oferiran als visitants del festival una porta oberta a gaudir dels àlbums il·lustrats, dels reculls de relats i de rondalles per a tots els gustos.

A les 10:30 h, Santiago Agustina, alcalde d'Atzeneta, engegarà la Marató de Contes amb la primera de moltes històries que es contarán a la placeta de la Divina Pastora fins les 12 h, i per la vesprada de les 17 h a les 19 h. Per l'escenari de la Marató de Contes passaran totes les persones que tinguen ganes de contar un conte prèvia inscripció a **festivalcontam@gmail.com**.

Paral·lelament, se celebrarà la Marató d'Il·lustració en la mateixa placeta de la Divina Pastora. Es tracta d'una iniciativa dirigida a les persones que vulguen il·lustrar els contes que

es narren al llarg del dia. En aquest cas també és necessària la inscripció prèvia al mateix correu.

A migdia, es recorreran els carrers amb la Ronda de Rondalles, un recorregut pel poble amb les històries que contaràn els narradors convidats (Almudena Francés, Felip Kervarec i Guti) i que tindrà com a punt de trobada la Plaça, a la porta de l'església.

A les 19 h, el narrador de les Coves de Vinromà, Felip Kervarec, oferirà la sessió "La maleta dels contes", que està dirigida a públic familiar. El pati de la casa Betània, coneguda com l'Antic Convent, serà on oferirà la contada el covarxí.

I per a la nit de dissabte s'ha designat el narrador José Luis Gutiérrez Guti per contar històries a públic adult. L'espai que acollirà la sessió serà l'ermita de Sant Gregori, situada davant del cementeri. L'espectacle començarà a les 22:30 h.

Diumenge 21 de juliol, a les 11 h, el **Conta'M** continuarà a la placeta de la Presó amb "La casa de Carmeta", una sessió de contes per a públic familiar a càrrec d'Almudena Francés. També a les 11 h del matí tindrà lloc la xerrada "L'anecdotari de Ferran Sanchís, de l'oralitat al paper" a càrrec de Joan Xipell. Per altra banda, "Una història d'Atzeneta" és el títol de la visita guiada que recorrerà edificis i històries del poble. La passejada començarà des de la Plaça, a la mateixa porta de l'església, a les 12:30 h.

Per últim, els assistents al festival **Conta'M** podran inscriure's al dinar popular de germanor que s'organitzarà al carrer del Maestrat, on està situada la seu del Casal Popular d'Atzeneta. Després de la menjada es portarà a cap la cloenda del festival, en què intervindran els narradors convidats al festival. I com la roda ha de continuar girant, les històries desembarcaran l'any 2020 a Càlig. Us esperem a totes i a tots.

El X aniversari del Casal Popular és tot un èxit que referma el projecte emancipador que representa

Jaume Gil (Assemblea de Joves)

"No podran res davant un poble unit, alegre i combatiu."

Des de la Comissió Cultural i l'Assemblea de Joves volem donar les gràcies a tota la gent que ens vàreu acompanyar el passat dissabte 13 d'abril en la festa pel Xè aniversari del Casal. La vostra presència, amb més de 900 entrades adquirides (moltes per gent del poble), va fer que tota la feina portada a terme durant els últims mesos hagués valgut la pena i ens encoratge a seguir treballant per aquest projecte col·lectiu i il·lusionant. Amb cadascuna de vosaltres vam poder gaudir d'una jornada i, especialment, d'una nit magnífica, farcida de moments emotius, d'imatges inoblidables i d'un sentiment de fraternitat i complicitat que ens va permetre sobreposar-nos al fred per mitjà de l'escalfor de la reivindicació, la cultura, la llengua i la festa.

Volem aprofitar l'ocasió també per fer arribar el nostre agraïment a l'Ajuntament d'Atzeneta per facilitar-nos tant les coses a les associacions que volem organitzar activitats i projectes a la nostra vila. Un agraïment que fem extensiu al teixit associatiu del poble, des del Garito de Tonet fins a l'Església Parroquial, passant per l'U.D. Atzeneta o el Club de Muntanya Atzenet, que ens van fer costat en aquesta efemèride deixant-nos diferent material i instal·lacions, així com al Bazar Merche que desinteressadament ens va permetre tenir un punt de venda d'entrades. També desitgem mostrar la nostra gratitud a la productora Sistema del Solar i a la Plataforma contra la MAT de les comarques de Castelló per haver vingut a explicar-nos el projecte de microcurts "Territori d'Acció" que pretén visibilitzar les lluites en favor del territori d'arreu del País i, com no, als grups La Xalera, Essència, Auxili, Xavi Sarrià, la Kinky Band i al DJ. Manshtip per donar-ho tot damunt dels escenaris des de la vesprada fins a ben entrada la matinada d'aquell memorable dia. Un esdeveniment que va assolir un pressupost de 20.945,94 €, una xifra molt respectable per a un poble com Atzeneta i el seu teixit associatiu, que alhora va revertir econòmicament en uns 4.027,24 € entre els diferents comerços de la vila (sense comptar el consum indirecte en bars i restaurants que es podria relacionar amb la coincidència de l'esdeveniment). Per tot plegat i de nou:

MOLTES GRÀCIES i LLARGA VIDA AL CASAL

II TROBADA D'ANIGMÀTI-K

Èlia Calvo i Zaira Fabregat (tècniques de Xarxa Jove)

Arrimar la lectura al públic juvenil és una de les tasques més delicades amb les qual ens trobem el personal que treballem en aquest àmbit. Estarem d'acord que no és fàcil, però si amb voluntat i participació adaptem les propostes als seus interessos naixen projectes tan bonics com Anigmàti-k, un projecte creat per persones tècniques inquietes i a qui agrada aquest tipus de reptes.

Com podem aconseguir engrescar la joventut perquè estime la lectura? Escollint un llibre d'interès juvenil i realitzant activitats adaptades a aquest. És així com es va celebrar la primera trobada del projecte a Vilafranca l'any passat, en el transcurs de la qual, concretament durant les avaluacions, la joventut del Casal Popular i les joves participants d'Atzeneta van proposar el seu poble com a seu de la futura nova trobada; així que, des d'aquell dia, ens vam posar a treballar.

Després de fer una anàlisi de les valoracions de la joventut, el projecte va començar a créixer i a avançar. L'equip de treball es va dedicar a investigar activitats engrescadores que pogueren ser part del procés de la segona edició i, d'aquesta manera i amb l'ajuda de l'opinió de la joventut, va ser com es va decidir fer la pel·lícula d'un llibre de novel·la de misteri. I quin seria aquest llibre? Un llibre fàcil de llegir, que es poguera interpretar i amb capítols suficients per a tots els pobles involucrats en el projecte. Per això el llibre de Jaume Fuster Les cartes d'Hèrcules Poirot es va convertir en fil conductor de tota l'activitat.

Els municipis de Vilafranca, Benassal, Ares, Albocàsser i Atzeneta van estar treballant "durant tot l'any" per preparar el capítol que per sorteig els va tocar: caracteritzant els personatges, redactant diàlegs, interpretant i editant els vídeos per crear la pel·lícula que es reproduiria a la trobada. I la joventut d'Atzeneta, com a poble amfitrió, també tenia la tasca d'organitzar la trobada, amb l'ajuda de la gent del Casal Popular i la Comissió Cultural.

Va arribar el dia 23 d'abril i 56 joves dels Ports i l'Alt Maestrat van arribar a Atzeneta on, després d'instal·lar-se, es va donar per començada la trobada tan esperada amb dinàmiques de coneixement de grup a la qual van anar sumant-se al llarg el dia la joventut del

poble amfitrió. Entre les activitats que vam realitzar cal destacar "S'ha escrit un crim", un role play organitzat pel Casal Popular i la Comissió Cultural amb què ens van fer conèixer el poble i gaudir de la vesprada a través d'un joc d'enigmes que ens va fer recórrer els racons més bonics d'Atzeneta. Més tard, a la nit, es va celebrar la gala dels Oscars, on es va reproduir la pel·lícula del llibre Les cartes d'Hèrcules Poirot i es van entregar els premis més merescuts.

Al següent dia, ens vam despertar "amb molta energia" i vam continuar amb el joc del Gamusino, gimcana pel municipi amb l'ús de les noves tecnologies. Cal subratllar que durant el matí vam rebre la visita de Pep Castellano, coordinador de Xarxa Jove de la província de Castelló, i Jesús Martí, director general de l'IVAJ. Tots dos van mantenir una llarga conversa amb la joventut i van reivindicar els drets i les necessitats que tenen els joves que viuen a l'entorn rural. Per acabar, vam dinar al Casal Popular i, tot seguit, aquest espai ens va organitzar un taller de jocs de taula.

Tot plegat va resultar una Trobada molt interessant on vam poder conèixer més la gent del Casal Popular i la Comissió Cultural, qui ens va fer sentir com a casa i, alhora, ens va demostrar l'estima que tenen pel seu poble i la gran implicació que guarden perquè aquest siga dinàmic i participatiu. La joventut va quedar molt contenta, amb ganes de continuar participant, fet que ens ajuda a seguir endavant amb el projecte i ens motiva a organitzar la següent edició.

Medi ambient

Paco Esteller

Jilguero

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** *Carduelis carduelis*.
- **NOMBRE CASTELLANO:** Jilguero.
- **TAMAÑO:** Algo más pequeño que un gorrión.
- **HÁBITAT:** En general cualquier zona abierta con presencia de hierbas, especialmente si hay cardos que producen gran cantidad de pequeñas semillas. Necesita también que haya árboles para poder nidificar. Prefiere los lugares calurosos, por lo que es difícil encontrarlo a mucha altitud.
- **IDENTIFICACIÓN:** Ave llamativa por su cara roja, rodeada de blanco y parte posterior de la cabeza, ojos y alrededor del pico de color negro. Las alas son negras azabache con una marcada franja amarilla, la cola es también negra. El pico es cónico pero afinado en la punta, cosa que le da la habilidad de coger como con una pinza las semillas del cardo sin pincharse. El joven tiene la cabeza de color pardo con rallas sin el dibujo rojo, blanco y negro.
- **COSTUMBRES:** Las semillas del cardo son su alimento preferido, a menudo puede verse al jilguero haciendo malabarismos en la flor del cardo para coger semillas. Tiene tendencia a congregarse en grupos, especialmente en invierno, formado a veces por jilgueros y otras especies como verdecillos, pinzones o verderones. Hace el nido en la punta de las ramas de los árboles, en zonas inestables para evitar que accedan los depredadores más pesados.
- **DISTRIBUCIÓN:** Península Ibérica, Islas Baleares y Islas Canarias.

Laurel

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** *Laurus nobilis* L.
- **FAMILIA:** Lauráceas
- **SINONIMAS:** Llorer, eriñotz, loureiro, lloréolo.
- **DESCRIPCIÓN:** Árbol siempre verde. Su tallo lampiño con corteza lisa negra, madera amarillo pálido, ramas erguidas. Hojas coriáceas, persistentes, aromáticas, pecioladas, lampiñas de color verde oscuras y onduladas en el borde, lustrosas por el haz y mates en el envés. Flores blanco amarillentas, pequeñas en grupillos axilares. Fruto de baya ovoidea y negruzca. Los laureles masculinos no dan fruto.
- **PROPIEDADES:** Antiséptico, sudorífico, estimulante, sedante, expectorante, estomacal, digestivo.
- **PARTES UTILIZADAS:** Hojas y frutos.
- **COSECHAR EN:** Todo el año.
- **COMO SE USA:**
  - **Para la salud:** Digestión difícil. Infusión: poner 15 gramos de hojas por litro de agua hirviendo. Dejar reposar, filtrar, edulcorar y tomar una taza después de las comidas. Reumatismo. Fricciones: Macerar un puñado de bayas desecadas en una taza de aceite de oliva, pasados unos 20 días, machacarlas para exprimir todo el humor y filtrar el líquido. Utilizarlo para fricciones.
  - **Para la cocina:** Baños relajantes. Poner 100 gramos de hojas de laurel por litro de agua y hervir. Utilizarlo en el agua del baño. La decocción de 100 gramos de bayas en un litro de agua se utiliza con éxito en pediluvios contra la fatiga y el sudor.

Nutrició

Neus Bartoll Orença. Dietista-nutricionista

FRUTA, la reina del verano

Llega el calor, y con él se abre todo un abanico de colores y de sabores: melón, sandía, cerezas, frambuesas, moras, ciruelas, higos, melocotón, paraguayo, nectarina, albaricóque, mango, pera, manzanas,... Definitivamente, ¡el verano es el tiempo de las frutas! Y nutricionalmente, de las frutas solo podemos decir cosas buenas. Estos alimentos destacan por tener mucha **agua (70-95%)**, cosa que les hace ser bajos en **calorías (60-70 kcal/100g)**. Dicha energía procede del **azúcar (5-18%)**, ya que no tienen apenas grasas (0.1-0.5%) ni proteínas (1%). Pero sí tienen muchas, muchísimas vitaminas, minerales y antioxidantes. La naranja, la mandarina, las fresas, el kiwi y el mango destacan por su alto contenido en **vitamina C**. Los albaricoques, los melocotones, las ciruelas y los melones son una gran fuente de **vitamina A o carotenos**. El plátano es un gran aporte de **potasio y fósforo**. Y las fresas, las moras, las frambuesas, las uvas y las cerezas destacan por ser ricos en **antocianinas**.

Pero... ¿el azúcar no era malo?: Sí, lo es. Pero las frutas tienen algo especial: ¡FIBRA! Aunque las frutas tengan mucho azúcar, también tienen mucha fibra. La fibra evita que este azúcar no se absorba tan rápido en el intestino, de manera que no pasa tan rápido a sangre y el cuerpo no lo utiliza tan rápido. Imaginaos que alguien os quiere robar. Si escondéis el dinero en un monedero,

dentro de una bolsa, que está dentro de una caja, que está al fondo de un armario ¿no creéis que será más difícil que os roben? Con el azúcar pasa lo mismo. Las cajas y las bolsas funcionarían como la fibra. Cuando más escondido esté, más difícil será para el cuerpo de absorberlo. Y cuando menos azúcar se absorbe, menos riesgo de padecer enfermedades como diabetes, obesidad, problemas del corazón, problemas de riñón y varios tipos de cáncer.

¿Es lo mismo comer una fruta que un zumo?: Decir que la fruta es igual que el zumo es como decir que conducir un Ferrai es igual que un Citroen. Cuando nos comemos una fruta nos estamos comiendo los azúcares, las vitaminas, los minerales y la fibra. En cambio, un zumo se podría traducir con agua colorada, azúcar libre y vitaminas añadidas. Vamos, igualitos. Y no solo eso. Para hacernos un zumo de naranja ¿Cuántas naranjas hay que exprimir? 3 como mínimo. Es decir, que si nos bebemos un vaso de zumo nos estamos zampando el azúcar de 3 naranjas.

Y parecía poca cosa el zumito... Otra de las propiedades de comerse la fruta entera es que se estimula la masticación y la saciedad. En cambio, si me bebo un zumito aún me queda hueco para un bocadillo de chorizo. Prueba a comerse 3 naranjas seguidas y un bocadillo para merendar, a ver si puedes...

¿Cuántas frutas se pueden comer al día?: Se deben comer un mínimo de 3 raciones de fruta al día. Entendiéndose como 1 ración una pieza de fruta grande o un bol si la fruta es pequeña. Es decir, una manzana, un melocotón, 1 rodaja grande de sandía o de melón, 2-3 ciruelas o higos, un bol de cerezas, moras o albaricoques (para que os hagáis una idea). ¿Y si nos pasamos de esas 3 raciones? Pues no pasa completamente nada. Reflexionemos. Si no tomases esas frutas, ¿por qué lo sustituirías? ¿Flan, natilla, yogur azucarado, tarta? (de postre) ¿galletas, rosquilletas, magdalenas, chocolatinas, helados? (de merienda o almuerzo) ¿Acaso todos estos productos son más sanos que una fruta? ¿Acaso todos estos productos tienen menos azúcar que una fruta? ¡Claro que no! ¡No te engañes!

¿Cuándo es mejor comer la fruta?: Se puede tomar fruta siempre que se quiera. Quitaos ya de la cabeza eso de "la fruta por la noche engorda". Como se ha dicho antes, es mucho mejor merendar una pieza de fruta que cualquier otro producto insano. Y es mucho mejor tomar una fruta de postre que cualquier postre lácteo como una natilla, un

flan, un yogur azucarado o una tarta (el yogur natural podría ser una excepción). Ah! Y no dejéis que os coman el coco con eso de que "comer fruta después de la comida es malo porque fermenta en el estomago, retrasa la digestión y provoca gases". En el

proceso de digestión la fermentación se lleva a cabo en el colon, donde las bacterias se comen parte de los nutrientes que nuestro intestino delgado no ha podido absorber (como la fibra) y como producto de rechazo liberan gases. Pero tranquilos, por más mal que huelan es algo totalmente normal. Es señal de que estáis alimentando a las bacterias buenas del intestino. Siento decepcionaros, pero en el estómago no fermenta nada. De hecho, no hay bacterias, ya que los ácidos las destruirían. Solo la *Helicobacter pylori* puede sobrevivir a un ambiente tan ácido; y creedme, si tenéis esta bacteria... lo notaríais (dolor y ardor abdominal, eructos frecuentes, nauseas, anemia, cansancio, pérdida de peso involuntaria...). Y si tenéis muchos gases y dolor abdominal hasta el punto que os dificulta la vida, id al médico cuanto antes, porque puede ser que tengáis intolerancia a la fructosa, a la lactosa, sensibilidad al gluten, SIBO (sobre crecimiento bacteriano en el intestino) o algun que otro parásito como giardia.

¿Pero a quien vamos a engañar? Es verano y a mí no me apetece la fruta ¡a mí me apetece el helado! Os traigo la solución: Helado de fresa (o plátano, o melocotón, o mango, o la fruta que más os guste) Simplemente tenéis que congelar fruta, añadir un yogur griego y triturarlo todo ¡Está buenísimo!

Col·laboracions

DEL ROMANÍ AL TARONGER

Entre l'olor de la farigola i el color roig de la rosella.

Entre el color rosa de l'ametller i l'olor del romaní.

Entre el groc de l'argelaga i el color blanc del cirerer.

El garrofer de color verd obscur i el presseguer de color rosat clar.

Entre el morat del juri blau el blanc neu de l'espinal.

El rosat de l'espadilla i verd de l'olivera. En ma casa es crien dos manollets de floretes i olors, de sabors a flors i terra de camp que en donen la vida.

L'olor de la flor de la tarongina i el olor de la farigola.

En ma casa no la trobe mai a faltar.

A ma neta i nets

Atzeneta 2/5/19

Paco Usó

CICLO

Aquí nací y encontré mi pubertad, me hice adulto y viví mi libertad.

En mi tercera edad oigo una llamada que nunca antes había oído, era la muerte quien me llamaba.

Su aliento al lado de mi cama oigo susurrar, y su voz como tañido de campana no paro de escuchar.

No oigo nada, nada digo, nada sufro, dolor no siento, ni su llamada siento, en verdad he muerto.

La naturaleza se encargará de no dejar ni rastro de mi paso por este secarral, en donde mis despojos van a enterrar.

Atzeneta 12/2/2019

Paco Usó

El temps i la meteo a Atzeneta

Melchor Rovira Monfort

La primera meitat del 2019 ha sigut molt seca

Deia al darrer article del BIM que estàvem a punt de batre tots els rècords d'absència de pluja continuada; doncs bé, van caure tots excepte el de mesos consecutius sense caure ni gota. La pluja que vam recollir la nit del 31 de març ho va impedir i, per tant, continuem amb el registre màxim de dos mesos consecutius amb la casella de la pluja a 0. Encara que aquesta sequera extrema ha millorat, el dèficit pluviomètric del 2019 és molt important. A dia de hui, 21 de juny, portem recollits 144 litres aquest any, just la meitat del que seria normal. Pel que fa a temperatures, després d'un hivern lleugerament més càlid del normal (que fou degut a les temperatures màximes elevades, ja que les mínimes van ser normals o, fins i tot, fredes), la primavera ha estat mig grau més freda que la mitjana.

Imatge de la webcam de la Casella que mostra un ruixat sobre la Lloma Bernat

Si analitzem per mesos, març va ser càlid i sec, degut a les màximes que van estar 2,5°C per damunt la mitjana; en canvi, les mínimes van estar 0,6°C per baix. De fet, el dia 29 de març vam assolir -1°C, gelada que va afectar les ametlles de les zones més fondes del pla. La pluja va caure tota les darreres hores del mes; 24,5 litres, la meitat del valor habitual del mes. Per la seva banda, abril va tenir temperatures mig grau per baix la mitjana i, per fi, va ser plujós. La pluja total recollida va sumar 86,5 litres, un 53% més del normal, però s'ha de ressaltar que quasi tota la pluja del mes va caure en unes poques hores la matinada del 19 d'abril a causa d'un temporal de gregal atípic en aquestes dates de l'any. De fet, nosaltres vam ser la zona límit d'afectació del temporal: més cap a la costa o cap al nord a penes va ploure, i més a l'interior i sobretot al sud van recollir quantitats exagerades de pluja que van superar els 400 litres en zones del sud de València i nord d'Alacant. Més a prop, dins el nostre terme, trobem també grans diferències que van dels més de 100 litres recollits a la serra de la Nevera als menys de 50 a la zona del Mas de la Vila. Cal dir que aquestes pluges abundants de les serres interiors van permetre que tant la rambla com el riu tornaren a portar aigua.

La rambla començava a baixar al migdia del dia 19 d'abril. A la imatge s'aprecia com la punta davantera (color més marró) arriba al toll que hi havia prop del Cantal Gros.

Per últim, maig va continuar sent fresc, amb valors mitjans de temperatura $0,6^{\circ}\text{C}$ més baixos del normal, però sec. Sols alguna tronada feble ens va afectar acumulant 33 litres al llarg del mes, la meitat del normal. El que portem de juny no ha caigut ni gota, però està sent prou més fresc del que tocaria; de fet, el dia 12 de juny, l'observatori manual d'Aemet va assolir la temperatura més baixa d'un mes de juny des que hi ha dades (1944) amb $4,5^{\circ}\text{C}$, superant l'anterior rècord de 5°C que datava del 1966. Encara que juny, fins ara, està resultant fresc, els models entreveuen una onada de calor important per a finals de mes; vorem al següent article del BIM si no hem batut el record de fred i de calor durant el mateix mes.

L'Ullal del Gorg va eixir amb aquesta alegria després de les pluges d'abril

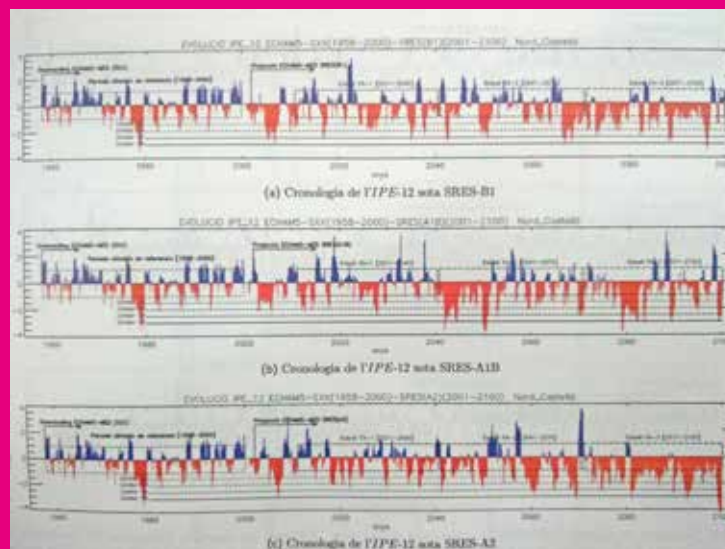
Resum del llibre “Generació d’escenaris climàtics per al segle XXI a les comarques castellonenques”, dirigit per Vicent Altava i Ortiz

Com una continuació de l’anàlisi dels períodes humits i secs que vaig fer al darrer article, vaig a indicar les conclusions a les quals ha arribat el meu company, amic i doctor en física, Vicent Altava, amb el treball d’investigació publicat amb el títol anteriorment citat.

El llibre presenta una anàlisi pluviomètrica del segle XX a la província de Castelló i zones properes fet a partir de les dades de 182 estacions; però, el més interessant és que pronostica diversos comportaments pluviomètrics per a aquesta zona per al segle XXI emmarcats dins el context del canvi climàtic global. Per poder preveure aquests diferents escenaris futurs al llarg de tot el present segle s’han utilitzat diferents models climàtics, diversos mètodes estadístics i tres escenaris d’emissions futures de gasos d’efecte hivernacle. La fiabilitat i robustesa dels resultats obtinguts es basa en la comparació de les prediccions fetes pels mateixos models per a temps passats i les observacions reals que ja es tenen, a l’hora que compara les prediccions d’aquests models d’alta resolució amb altres de més gran escala.

Feta aquesta explicació prèvia, la projecció de la precipitació al s XXI indica descensos pluviomètrics marcats (20-40%) a la façana litoral, i més moderats (0-20%) a zones de muntanya. Aquesta disminució de la pluja és molt fiable a la primavera, l’estiu i la tardor, atés que els canvis són molt semblants a tota la província i les tres estacions mostren una intensificació de la disminució de precipitació a mesura que s’incrementa la concentració de gasos d’efecte hivernacle. El comportament durant l’hivern és diferent a la resta d’estacions, ja que pronostica augments pluviomètrics, però hi ha discrepàncies entre els diferents escenaris.

Quan s’han traduït aquestes previsions pluviomètriques en una projecció d’índex hídric, s’ha trobat una major freqüència, intensitat i durada de les sequeres al s XXI. Les sequeres seran, per tant, més severes. No obstant, malgrat que la pluja tendeix a disminuir notablement, tots els escenaris d’emissions projecten augments importants en la severitat dels períodes excessivament humits. A més, aquest augment dels períodes plujosos es produiria durant els mesos de setembre, novembre i desembre, la qual cosa podria implicar també quanties de precipitació diària extrema més freqüents els mesos mencionats i, per tant, més probabilitat de pluges torrencials o inundacions.

Simulació del dèficit hídric des del passat (1960) fins el futur (2100), per al nord de Castelló, sota tres escenaris d’emissions de gasos d’efecte hivernacle diferents. En tots els casos es veu un clar augment dels períodes de sequera i de la seva severitat en el futur, sobretot en la segona meitat d’aquest segle.

Algunes simulacions podríem dir que són catastròfiques.

També s’ha de dir que les majors incerteses de la previsió futura es donen a la tardor i, en certa mesura a l’estiu; i com la tardor és l’estació més plujosa, qualsevol variació en la pluviometria d’aquesta estació alteraria la predicció de les sequeres del futur.

Resumint, i com ja hem comentat en anteriors articles, la tendència és a ploure menys, a haver-hi més sequeres i més severes però, al mateix temps, més períodes curts excessivament humits.

RACÓ FOTOGRÀFIC

